

Svätí ochrancovia naši, orodujte za nás!

NAŠE SVETLÁ, XI.

November

Čítanie zo životov svätých

Zostavil: RUDOLF SCHIKORA CSsR.

EXERCÍČNÝ DOM VO FRÝDKU

1947

1. novembra **Slávnosť všetkých svätých**

Len vševediaci Boh pozná všetkých svojich vyvolencov vo večnej blaženosti. My poznáme mená a sčasti i skutky premmohých svätých a Božích svätíc, ale v nebi je iste ohromný počet blažených, ktorí tu na zemi neboli od Boha zvláštnym spôsobom oslávení a už ani po mene ich nepoznáme. A predsa je slušné a spravodlivé, aby sme aj ich ctili, lebo i oni nasledovali verne Pána Ježiša Krista a sám Boh ich poctil (Jn12,26). Preto je odôvodnená hromadná oslava všetkých svätých, ktorým sa dostáva náboženskej pocty, všetkým osláveným Božím vyvolencom.

Spoločná oslava svätých siaha svojimi počiatkami do 4. storočia. Gréci slávilí vtedy všeobecný sviatok mučeníkov prvú nedeľu po Turíciach (aby sa naznačilo, že sviatosť je ovocím milosti Ducha Svätého). Táto slávnosť sa udržala až doteraz; rozšírila sa však na oslavu všetkých svätých. U Sýrčanov sa tento sviatok slávil v piatok po Veľkej Noci. Grécka slávnosť sa slávila i v Ríme. K výraznejšiemu rozvoju došla však až v 7. storočí. Pápež Bonifác IV. dostal vtedy od cisára Fokasa pamätný pohanský chrám Pantheon (vybudovaný v roku 27 pred Kristom na počesť Augusta pre všetko božstvo vtedy uctievané v Ríme). Upravil ho k bohoslužobným kresťanským účelom, dal do neho previezť veľké množstvo ostatkov svätých a zasvätil ho 13. mája 610 ku cti Matke Božej a všetkých mučeníkov. Od tej doby je slávená hromadná oslava všetkých mučeníkov 13. mája (v myšlienkovvej spojitosti s oslavami zmŕtvychvstalého Vykupiteľa).

Gregor III. (731-741) zasvätil v bazilike sv. Petra oratórium „Vykupiteľovi, Jeho svätej Matke, všetkým apoštolom, mučeníkom, vyznávačom a všetkým dokonalým spravodlivým, ktorí zosnuli na celom zemskom okrsku,“ a nariadil, aby boli v tomto oratóriu slávené vigílie a slúžená omšová liturgia na oslavu všetkých svätých. Tak sa znenazdania kryštalizovala myšlienka hromadnej oslavy spoločenstva svätých, avšak až Gregor IV. (827-844) rozšíril sviatok všetkých mučeníkov 13. mája na slávnosť všetkých svätých a preložil ju, asi z praktických dôvodov, na deň 1. novembra. Do Ríma prichádzalo na slávnosť 13. mája mnoho pútnikov, pre ktorých nebolo z jari dost potravín. Tak sa ocitla slávnosť všetkých svätých v dobe liturgickej jesene, kam sa svojím významom výborne hodí. Je to doba zberu úrody i pre Cirkev. Svätí sú predsa najdrahocenejším ovocím vykupiteľského diela, v ktorom Cirkev pokračuje.

2. novembra **Pamiatka všetkých verných zomrelých (dušičiek)**

Viera nás učí: duša, ktorá nie je taká čistá od hriechov a trestov, že by mohla ísť do neba, príde po smrti človeka do očistca, kde trpí tak dlho, „až bude zaplatené do posledného haliera“. Tieto duše dôjdu ku spáse, ale „ako cez oheň“.

Spravodlivosť Božia musí žiadať zadosťučinenie, avšak Božia láska si praje, aby sme dušiam v očistci pomáhali.

Spravodlivosť Božia je prísna. Zbožná sestra Františka z Pampelony videla často duše v očistci. Rozpráva, že zbožný biskup pre malú nedbalosť vo svojom úrade musel päťdesiatdeväť rokov trpieť v očistci. Iný biskup, ktorý bol taký štedrý, že mu všeobecne hovorili almužník, trpel päť rokov len zato, že si prial biskupskú hodnosť. Jeden kňaz trpel štyridsať rokov zato, že jeho nedbalosťou zomrelo niekoľko osôb bez svätých sviatostí. Táto sestra videla duše mnohých zbožných karmelitánok, z ktorých niektoré počas života robili zázraky, ktoré trpeli v očistci už desať, dvadsať, tridsať, šesťdesiat rokov a ešte nebol koniec ich utrpenia blízky.

Ako môžeme dušiam pomáhať? Modlitbou, obeťou svätej omše; najsvätejšia Spasiteľova krv hasí očistcové plamene. Keby sme vedeli, koľko radosti a útechy pôsobí táto Obet v očistcovom väzení, sotva by sme sa odvážili vynechať niektorú svätú omšu, na ktorej sme mohli byť prítomní.

Cirkev nám podáva z pokladu zásluh Pána Ježiša a svätých milostí, odpustky a praje si, aby sme tieto odpustky získali za duše v očistci. Šľachetné duše konajú tzv. hrdinský skutok v prospech duší v očistci. Týmto skutkom dávajú do rúk Panny Márie všetky svoje vlastné úkony zadosťučinení, aké oni za života vykonajú, ako i všetko, čo bude po ich smrti za nich obetované, všetky sv. omše, odpustky, modlitby, dobré skutky, všetkého toho sa pre seba zriekajú a kladú do rúk Panny Márie, aby s tým naložila v prospech duší, ktorým to ona bude chcieť privlastniť.

Sv. Gertrúda tak tiež urobila, a keď umierala, zlý duch jej posmešne hovoril: „Aká si bola pyšná a ukrutná k sebe samej. Či je väčšia pýcha, než keď niekto platí cudzie dlhy a svoje nezaplatí? Odpykáš si svoju pýchu, budeš horieť v očistci a ja sa budem smiať tvojej pochabosti.“ Ale vtom sa jej ukázal Pána Ježiš a tešil ju hovoriac: „Aby si vedela, aká milá mi je tvoja láska, ktorú si preukázala úbohým dušiam v očistci, odpúšťam ti v tomto okamihu všetky tresty, ktoré by si mala trpieť v očistci. A keďže som ti sľúbil, že ti stonásobne odmením všetko, teda bohato rozmnožím tvoju slávu, a to pre lásku, s akou si obetovala všetky svoje úkony zadost'učinenia mojím milým dušiam v očistci.“

Napravme, pokiaľ je čas!

Zomrel šľachtic, otec jednej novicky, i prosili rehoľnú rodinu, aby sa za jeho dušu modlila. Svätá Markéta Mária Alacoque bola práve novicmajsterkou a horlivo sa modlila za tohto zomrelého. Niekoľko dní neskôr dcéra zomrelého znova prosila o modlitbu. Svätica však odvetila: „Nermúťte sa! Váš otec nám môže svojimi modlitbami pomôcť, nepotrebuje už naše modlitby.“ K tomu ešte dodala: „Spýtajte sa svojej pani matky, aký šľachetný skutok vykonal váš otec pred svojou smrťou. Tento dobrý skutok spôsobil, že mu bol Božský Sudca milosrdný.“

Dlhú dobu sa dcéra nedozvedela, aký to bol dobrý skutok. Až keď matka prišla do kláštora na slávnosť sľubov, rozprávala: „Keď bol môj manžel zaopatovaný, prišli ľudia, ktorí sprevádzali Sviatosť Oltáru, až do izbičky umierajúceho. Medzi nimi bol tiež istý mäsiar, ktorý sa skromne kryl v kúte izbičky. Chorý uvidel mäsiara, láskavo ho zavolať, podal mu priateľsky ruku a prosil ho s pokorou, u šľachticov nezvyklou, o odpustenie; pred nejakým časom ho urazil niekoľkými hrubými slovami.“ Z toho dcéra spoznala, že svätica hovorila pravdu, a tešila sa z blaženosti svojho otca.

Boh je spravodlivý. Keď sa svätá Markéta inokedy modlila za dve osoby vznešeného stavu, bolo jej zjavené, že jedna z nich ešte niekoľko rokov bude trpieť v očistci, hoci bolo za ňu mnoho svätých omší obetovaných. Prečo tieto sväté omše a modlitby nič nepomáhali zomrelej osobe? Za živa z nedostatku lásky poškodila niekoľko rodín svojich poddaných. Títo ľudia boli teraz takí chudobní, že nemali, čo by obetovali za blaho svojich zomrelých. Preto Boh vo svojej spravodlivosti všetky modlitby a sv. omše, ktoré boli obetované za túto bohatú pani, udelil tým chudobným zomrelým.

3. novembra

„Prečo myslíte zlé veci vo svojom srdci?“

(Mt9,4)

Gróf Henrich z Toggenburgu žil v najlepšej svornosti so svojou manželkou Idou. Keď jedného krásneho dňa Ida otvorila okno, vletela do komnaty vrana a nepozorovane odniesla v zobáku zlatý prsteň s drahokamom do svojho hniezda. Grófkou hľadala prsteň dlho, ale márne.

Po niekoľkých mesiacoch jeden z grófových lovcov našiel prsteň v hniezde a netušiac, akú veľkú má cenu a či je, nosil ho verejne na ruke. Avšak zlí ľudia z grófovho panstva ihneď podozrievali Idu, že prsteň darovala lovcovi a že sa stala nevernou svojmu manželovi.

Keď sa o tom gróf Henrich dozvedel, poriadne sa nahneval. Uvidiac svoj prsteň na ruke lovca, dal ho ihneď ukrutne popraviť, ponáhlal sa ako bez zmyslov do komnaty svojej manželky a vo svojej zlosti ju oknom vyhodil z hradu, ktorý bol postavený na vysokej skale. Avšak Boh svoju služobnicu zachránil od istej smrti. Keď Ida videla, že je zachránená, pokľakla a vzdávala Bohu chválu a vďaku. Modlila sa vrúcne: „Bože, zato, že si ma zachránil, chcem teraz dobrovoľne opustiť bohatstvo a česť a chcem slúžiť len Tebe, aby som nahradila, čo som bohužiaľ vo svetskom stave zanedbala.“

Ida sa odobrala do lesa, tam si zariadila na neprístupnom mieste pustovňu a žila v nej len Bohu, životom odriekavým. Po sedemnástich rokoch jeden z grófových lovcov našiel pri prenasledovaní zveri ľudskú stopu, a keď za ňou vnikol do húštiny, videl svoju bývalú pani na modlitbe. Ihneď sa vrátil na hrad, aby o tom grófovi priniesol správu. Henrich najprv nechcel veriť, avšak zakrátko sa sám presvedčil, že jeho manželka žije a že ju Boh zázračne zachránil, aby tak ukázal jej nevinu. Prosil ju, aby mu odpustila a vrátila sa s ním na hrad. Ida si však priala, aby mohla zbytok svojho života obetovať Pánu Bohu. I súhlasil jej manžel a Ida sa usadila v skromnom príbytku pri fischingenskom kláštore. Zomrela okolo roku 1180.

4. novembra

Karol Borromejský, bisup a vyznávač

Pamiatka sv. Vitalise a Agrikoly, mučeníkov

Sv. Karol Borromejský sa narodil 2. októbra 1538 na zámku Arona na brehu jazera Lago Maggiore v severnom Taliansku. Jeho otec bol gróf Gilbert Borromeo; matka Markéta pochádzala zo slávneho Medicejského rodu. Už vo svojom dvadsiatom druhom roku života dosiahol dvojité doktorát, práv a bohoslovía. Karolov strýko, kardinál Ján Medicejský, sa stal pápežom a prijal meno Pius IV. Karol sa obával, že podľa vtedajšieho nechválneho zvyku bude zahrňovaný cirkevnými hodnosťami. Čoho sa obával, stalo sa.

Karol nemal ešte ani 23 rokov a už ho Pius IV. menoval za kardinála a milánskeho arcibiskupa. Niektorí proti tomu reptali, ale zakrátko sa presvedčili, že mladý kardinál je pravým reformátorom. Začal u seba. Sám viedol nadmieru sebazapieravý život a do svojho paláca zaviedol prísny rád a jednoduchosť. Svojim úradníkom a sluhom zakázal prepych v odeve, nočné potulky, lakomosť. Kto z nich sa previnil proti mravnému rádu, bol prepustený. Dvomi kňazom bolo dané za úlohu dozerať na samého arcibiskupa a upozorňovať ho na každú chybu a nedokonalosť, ktorú by na ňom zbadali.

K milánskemu arcibiskupstvu prináležalo pätnásť biskupstiev a viac než dvetisíc chrámov. Avšak už od osemdesiatych rokov prebývali milánski arcibiskupi inde a dávali sa vo svojom sídle zastupovať námestníkmi. Tým žalostne poklesla cirkevná kázeň. Božie služby sa zanedbávali, vyššie duchovenstvo si žilo v prepychu, dedinské duchovenstvo, väčšinou len málo vzdelané, sa viac staralo o majetok než o cirkevné zákony, mnohí rehoľníci zosvetštili, ľud zapadol do nevedomosti a spustlosti. Do takto zanedbaných krajov malo samozrejme ľahký prístup bludárstvo nepravých reformátorov.

Karol sa podujal na ťažkú úlohu - obnoviť náboženský a mravný stav vo svojej arcidiecéze. Vytrvale a rozhodne naliehal na zlepšenie mravov duchovenstva a ľudu. Nikdy však nepostupoval príkro, lebo jeho apoštolská horlivosť bola miernená kresťanskou tichosťou. Veľa starostí mal zvlášť s niektorými kláštorami. Rád humiliátov bol vtedy zbohatlý a kázeň poklesla. Karol ju chcel reformovať. Ale humiliátov sa ujali istí bezbožní a spustlí ľudia a popudzovali rehoľníkov proti nariadeným opravám. I odhodlal sa jeden z poštvaných mníchov, že Karola zastrelí. Vkradol sa do domácej kaplnky v arcibiskupskom dome, keď Karol s domácimi konal večernú modlitbu. Vrah vystrelil na arcibiskupa a utiekol. Všetci prítomní od strachu vyskočili, ale kardinál zostal pokojne kľačať a dal znak ostatným, aby v modlitbách pokračovali; až po pobožnosti sa dal prehliadnúť; zistilo sa, že nebol ťažko zranený.

Ako dobrý pastier neúnavne prechádzal svojou arcidiecézou, aby v nej obnovil náboženský život. I do najodľahlejších osád v horách dochádzal, aby hľadal zablúdené ovce; s okovanou palicou a obuvou vystupoval na hory a niekedy si musel pomáhať i rukami, aby sa dostal po príkrych stráňach do odľahlých miest. A keď úplne unavený došiel do svojho cieľa, nepomýšľal na odpočinok, ale bez meškania začal pracovať na spásu duší. O pokrm, totiž chlieb, gaštany a mlieko, sa rozdeľoval s chudobnými.

Práve keď bol Karol v meste Lodi pri chorom biskupovi, došla k nemu smutná správa, že v Miláne vypukol hrozný mor. Kráľovský miestodržiteľ, vyšší úradníci a mnohí zo šľachty a bohatého meštianstva mesto rýchlo opustili, takže si tam nikto nevedel rady ani pomoci. Kardinál sa ihneď vrátil do nešťastného mesta. Najprv nariadil, aby ľud spolu s ním konal tri dni kajúcu pobožnosť. Potom sa obetoval k službe chorým. Vynaložil všetky peniaze i zásoby obilia na úľavu všeobecnej biedy, a keď to nestačilo, dal všetky strieborne náčinie odniesť do mincovne a raziť peniaze. Tieto peniaze i všetky posteľe, periny a prádlo poslal zo svojho paláca do nemocnice. Sám spal na holej zemi. Mnohí kňazi sa zo strachu pred nálezou uzavreli vo svojich domoch. Avšak kardinál obchádzal nemocnice a ulice a udeľoval sviatosti umierajúcich a jeho príklad nadchol tiež ostatných kňazov k nasledovaniu.

Mor sa rozmáhal zo dňa na deň a prostriedkov na podporu chudobných ubúdalo. Nadto sa množil v meste počet nezamestnaného, hladného ľudu. Nebolo zárobku, obchod viazol, dielne boli prázdne. Kardinálovi Karolovi sa srdce zvieralo horkosťou, ale napriek tomu nestratil rozvahu. Požičal si peniaze a vyprázdnil celý svoj palác; sňal zo stien drahocenné čalúnenie, pridal k nim všetky koberce, opony a záclony, áno i najpotrebnejšie prádlo i svoje kleriky a všetky tieto veci daroval na prikrytie nahoty chudoby. V mesiaci október umieralo v meste sto ľudí denne. Nemocnice boli preplnené. Na uliciach vládlo príšerné ticho prerušované len rachotom umrlčích vozov. Mnohé domy boli zamknuté, pretože sa ľudia báli nákazy.

Kardinál sa ponáhal z ulice do ulice, aby chorým poskytol pomoc a útechu. Nie raz musel po rebríku do zamknutého domu.

Raz večer prišiel domov unavený, žiadal chlieb a vodu, ale sluha mu doniesol len vodu; nebolo v celom paláci ani haliera, ani sústo chleba. Kardinál na sluhu smutne pohliadol, ale nestratil dôveru v Boha. Po niekoľkých hodinách mu istý dobrodinec poslal darom desaťtisíc dukátov.

Konečne na začiatku roku 1577 mor prestal. Ale Karolovi sa dostalo ľudského nevďaku hojnou mierou. Bol obžalovaný u pápeža, že zaviedol nové pôsty, zakázal tance v nedele a sviatky, že je príliš prísny. Keď potom sám miestodržiteľ na prvú pôstnu nedeľu napriek kardinálovi usporiadal v čase bohoslužieb hlučný masopustný sprievod mestom, odobral sa Karol do Ríma a ústne požiadal pápeža za vyriešenie sťažností, ktoré boli proti nemu vznesené. Pápež žaloby zavrhol a schválil jednanie horlivého arcipastiera.

V roku 1584 sa Karol odobral na horu Varallo neďaleko švajčiarskych hraníc do pútnického chrámu. Tam konal duchovné cvičenie a odpočíval len máličko prikrývajúc sa hrubou dekou; zvyšok noci trávil pri kaplnkách krížovej cesty stojacich vôkol. Vtedy nachladol, obišla ho ľahká zimnica; z nepatrnej zimnice sa vyvinula nebezpečná horúčka. Bol odvezený do Milána, prijal sviatosti umierajúcich a dal sa položiť na plachtu, posypanú popolom. Rozkázal, aby mu bola prečítaná sťaž' evanjelia o Pánovom umučení. Povedal: „Ajhľa, Pane, prídem! Prídem čoskoro!“ a skončil 3. novembra 1584.

5. novembra **„Láska prikrýva množstvo hriechov.“** (1Pt4,8)

Bl. Mária Magdaléna z Martinenga vstúpila do kláštora kapucínok v Brescii.

V kláštornej kuchyni bolo živo. Bolo po obede a veselé sestričky sa ponáhľali, aby sa čo najskôr mohli trochu medzi sebou pobaviť. Jedny nosili z jedálne taniere a misky; iné umývali náčinie. Zrazu to zarinčalo. Celý stoh tanierov sa šmykol a spadol na kamennú podlahu. Od ľaku hľadeli sestry jedna na druhú ako bez seba. Ktorá to urobila? Ktorá bola vinná? Kto má vziať na seba pokánie a trest?

Skôr než sa ostatné sestry spamätali, už sestra Magdaléna priskočila, zbiera črepiny a mlčky ich odpratáva, ako by to sama zavinila. Ostatní dokončievajú svoje práce. Sestra Magdaléna však ide tíško k cele predstavenej, pokorne padá na kolená, ukazuje črepiny a prosí o pokánie – zato, že sa rozbil väčší počet tanierov.

Takáto „neopatrnosť“ bola v chudobnom kláštore kapucínok veľkou vecou. Predstavená sestru prísne pokarhala a uložila jej za pokánie, aby sa tri dni s črepinami na motúze ukazovala v jedálni pred všetkými sestrami. A svätica pokojne urobila, ako jej bolo poručené.

Zomrela v roku 1737. Jej pamiatka sa slávi 27. júla.

6. novembra **Ako Boh trestá svätca**

Sv. Engelbert, syn grófa Engelberta z Bergu a jeho manželky, rodenej Geldernskej, sa narodil v roku 1085.

Ako hýčkaný neodolal vo víre veľkomesta pokušeniu, ale oddal sa svetskému životu. Ako dvadsaťjeden ročný sa stal podľa vtedajšieho neblahého zvyku proboštom pri kolínskej katedrále. Hoci nemal ešte kňazské svätenie, prijímal cirkevné dôchodky a užíval ich – k hýreniu. Bol viac vojakom než duchovným. S mečom v ruke bojoval na kolínskych uliciach proti nepriateľským stranám a tak sa zaplietol do nešťastnej politiky, že nad ním bola vyrieknutá pápežská kliatba.

Neskôr vytriezvel. Vzal na seba pokánie i stratu majetku, aby z neho bola kliatba odňatá. Prišli roky pokoja. A práve tento pokoj mal blahodarný účinok na vývoj jeho charakteru. Keď v roku 1216 zasa prvýkrát vystúpil na verejnosť, bol za radostného pápežovho súhlasu zvolený za kolínskeho arcibiskupa.

Keď sa cisár Bedřich II. odobral do Talianska, vymenoval Engelberta za správcu ríše. Ako správca utvrdzoval v krajine pokoj a poriadok. Boril hrady lúpežníckych rytierov, bol dobrodincom chudobných, v čase neúrody rozdával svoje dôchodky a zakázal na svojom území variť pivo, aby bolo ušetrené obilie pre hladujúci ľud, hoci tým mal sám škodu na svojich dôchodkoch.

Iba jedna chyba zatemňuje svetlý obraz jeho povahy. Príliš miloval svojich príbuzných, podporoval ich a rozmnožoval ich moc, ako len mohol – a práve rukou svojich príbuzných bol zavraždený. Gróf Bedrich z Izenburgu, ako správca statkov panenského essenského kláštora, sa snažil všemožne kláštor okrádať. Engelbert napomínal grófa, ktorý bol jeho príbuzným, po dobrom, ale márne. Napokon prehlásil, že bude proti nemu postupovať podľa práva. Ale keď sa o tom gróf dozvedel, vzplanul hnevom a zvolal: „Mám zbrojnošov a pevné hrady, nebojím sa Engelberta a krvavo sa mu pomstím.“

Engelbert sa odobral do Soestu, kde mal byť spor zmierom urovnaný. Izenburský gróf zdanlivo prijal podmienky mieru. Ale arcibiskup si napriek tomu v predtuche blízkej smrti vykonal celoživotnú spoveď a odobral sa na cestu do Švelmu. Za súmraku došiel do lesnatej úžľabiny pod Gevelsbergom. Tu sa na arcibiskupov sprievod zákerne vyrútil gróf Bedrich. Jeho odenci strhli Engelberta z koňa a on sám ho prebodol mečom. Zasadili mu tridsaťsedem rán, on sa však modlil: „Bože, odpusť im; oni nevedia, čo robia!“ Bolo to v roku 1225.

7. novembra **Úspech neúspechu**

Sv. Bohumír sa narodil okolo roku 1066 v Moulincourte pri Soissonse. Rád čítal Sväté Písmo a zamiloval si tichý a odriekavý život. Keď sa stal rehoľníkom, bol ustanovený za ošetrovateľa v domácej nemocnici. Chodil od lôžka k lôžku, potešoval chorých a povzbudzoval ich k trpezlivosti; staral sa nielen o ich telesné potreby, ale nabádal ich i ku kajúcnosti a venoval im materskú starostlivosť.

Pretože bol Bohumír taký láskavý a obetavý, bol zvolený za opáta a neskôr za biskupa v Amiense. Ako biskup bol nútený kárať hriechy šľachticov i ľudu, áno i trestať zatverdilcov. Touto apoštolskou horlivosťou vzbudil proti sebe hnev niektorých nenapraviteľných hriešnikov, ktorí ho tupili, ba mu striehli i na život. Jedného dňa bolo Bohumírovi ako dar poslané otrávené víno. Biskup však z Božieho vnuknutia namočil do zaslaného vína kúsok chleba a dal ho psovi; krátko potom pes zdochol.

Biskupovým zástupcom vo svetských veciach bol tzv. vicedom. Vtedajší vicedom dal neprávom uväzniť amienského grófa. Biskup sa vážna ujal, prosil a napomínal vicedoma, aby ho prepustil, ale všetko bolo márne; preto biskup vydal na neposlušného vicedoma a jeho stúpencov cirkevnú kliatbu. Ten však odpovedal zjavnou vzbúrou, plienil biskupove dvory a zapálil dokonca i kostoly na jeho statkoch. Bohumír sa rmútil a plakal nad surovou neviazanosťou bezbožníkov a spomínal si na blažený mier, ktorý kedysi požíval v kláštornom zátiší. Zdalo sa mu, že jeho činnosť je márna a že vôbec nie je schopný k vedeniu diecézy. Preto sa odobral do Kartouz pri Grenobli zamýšľajúc v tomto prísnom kláštore zotrvať až do smrti.

Avšak biskupi na sneme prehlásili, že podľa cirkevných zákonov biskup nesmie kvôli svojej ujme opustiť svoje stádo a že by nemal u Boha zásluhy, keby sa trebárs na púšti kajal, ale nedbal by na nesmrteľné duše svojich zverencov a nechal ich hynúť.

S bolesťou opustil Bohumír Kartouzy a vrátil sa do Amiensu, kde sa znova dal do nevďačnej práce na tejto neúrodnej vinici. S dvojnásobnou horlivosťou začal pracovať proti roztopašnosti a spupnosti ľudu, ale ani tento krát nemalo jeho úsilie úspech. Potýčky šľachticov neprestávali, divoké vášne v ľuďoch bujnili naďalej. Horlivému biskupovi pukalo srdce od ľútosťi, že nemohol tejto mravnej skaze položiť hrádzu. Rozmarnému obyvateľstvu predpovedal blížiaci sa trest a skutočne ešte v ten deň zvečera sa strhla prudká búrka, udrel blesk a celé mesto vzplanulo požiarom a ľahlo popolom, až na chrám, biskupský dom a niekoľko chatiek. Na čas sa obyvateľstvo polepšilo, avšak zakrátko sa vrátilo na staré cesty. I nariekal si Bohumír: „Som veslár, ktorý stratil veslá a je nútený ponechať loď vetru, hoci by som i vedel, že bude zahnaná na plytčinu alebo úskalie. Moja duša je obkľúčená ťažkosťami, nedosiahne už na tomto svete pokoj.“ Boh naplnil jeho túžbu. Na ceste do Remeša zomrel v kláštore sv. Krišpína v roku 1118. Jeho sviatok je zajtra.

8. novembra **Oktáva všetkých svätých** **Pamiatka štyroch svätých korunovaných** **„Všetko robte v mene Pána Ježiša Krista.“** (Kol3,17)

Štyria korunovaní boli bratia a volali sa Sever, Severián, Karpofor a Viktorin. Pracovali ako kamenári v mramorových lomoch v Panónii. U ostatných robotníkov boli obľúbení pre ochotu a láskavosť, i predstavení ich mali radi pre ich pracovitosť a obratnosť. Len jedno sa im nepáčilo: že boli kresťania.

Pohanský spolurobotník pozoroval s úžasom, ako je ich práca požehnaná. Jedného dňa šiel ku Klaudiovi a prosil ho: „Prosím ťa, urob, aby toto železo bolo tvrdé a už sa nezlomilo!“ Klaudius vzal dláto požehnal ho a povedal: „V mene Pána Ježiša Krista, nech toto železo zostane tvrdé a celé!“ A od tej hodiny sa dláto už nezlomilo.

Avšak pri práci sa mu často ulomil kus mramoru a tak bola pokazená celá práca. Simplicius vedel, že sa to kresťanským robotníkom nestáva. „Keby som mal aj pre mramor požehnanie!“ pomyslel si. Prosil svojich kresťanských priateľov, aby mu prezradili, čím majú takú moc i nad kameňom. Oni mu odpovedali, aby sa stal kresťanom, že potom tiež dostane takúto milosť. Simplicius neváhal a dal sa pokrstiť. A od tej doby tak ako oni, aj on začínal každú svoju prácu v mene Pána Ježiša a poznamenal ju znamením svätého kríža.

Keď jedného dňa pohanský dozorca vytýkal, že každú prácu začínajú znamením kríža, a pýtal sa ich, či toto znamenie pôsobí, že sa im každá práca darí, odpovedali: „Áno, tak to je! V sile tohto znamenia konáme všetku prácu svojich rúk.“

A tak tiež vykonali svoju poslednú prácu, svoje majstrovské dielo, svoje najkrajšie životné dielo. Keď sa zdráhali vyrobiť sochu boha Asklepie a klaňať sa obrazu slnka, boli predvedení pred sudcu a vypočúvaní zostali pevní. Ani bičovaním neboli pohnutí k nevernosti. Povedali: „Máme len jedinú starosť, aby sme nezahynuli pre večnosť, ktorej oheň horí večne. Čím nás vy strašíte, toho sa nebojíme, čím nám lichotíte, to nás nepohne. Bojíme sa len večného trápenia.“

Verne vytrvali až do posledného dychu v mene Pána Ježiša Krista a v sile znamenia svätého kríža. Boli k smrti ubičovaní v roku 300.

9. novembra **Posvätenie baziliky Najsvätejšieho Spasiteľa** **Pamiatka sv. Theodora, mučeníka**

Sv. Theodor, prímením Tiro (t. j. regrút, nováčik – na rozdiel od Theodora, ktorý sa volá Stratelates alebo Dux), pochádzal z Armenie alebo zo Sýrie a keď dospel na mladíka bol zaradený do rímskeho pluku v Amasii (na rieke Irisa či Irmaka). Theodor sa nijako netajil svojou kresťanskou vierou. Keď na neho došlo, aby obetoval modlám, vyznal pred celým plukom, že je kresťan a že modlám obetovať nebude. Povedal: „Klaniam sa len pravému Bohu a Jeho jednorodenému Synovi.“

Pri meste Amasia stál na brehu rieky chrám bohyně Cybely, ku ktorej pocte sa konávali slávnosti s divokými hrami a necudnými tancami. Rozhodnému kresťanovi Theodorovi bol chrám na pohoršenie. Chopil sa úmyslu zničiť chrám i modlu. Svoj úmysel vykonal bez meškania. V noci položil do chrámu oheň a chrám zhorel i s modlou. (Nemôžeme schvaľovať tento skutok z kresťanského stanoviska. Theodor nemal právo na cudziu vec, hoci slúžila k ohavnej modloslužbe. Ospravedľuje ho jeho mladícka horlivosť. Cirkev nepokladá za mučeníkov tých, ktorí sa slepou horlivosťou alebo vyzývavým dráždzením privodili muky a smrť. Theodor bol ďaleko od vyzývavého dráždenia pohanov a chcel svojím činom len osvedčiť, že je rozhodným nepriateľom nemravného modlárstva a že je pripravený pre svoju vieru i smrť podstúpiť.) Zakrátko bol Theodor pohnaný pred súd, aby sa z podpaľáčstva zodpovedal.

Prefekt légie mu ponúkal odpustenie, ak bude svoj čin ľutovať a zriekne sa kresťanskej viery. Hrdinský vyznávač to však odmietol. Preto bol neľudsky mučený a napokon upálený na hranici. „Mučeník-vojak“ Theodor bol uctievaný medzi najslávnejšími mučeníkmi. Chrám s jeho ostatkami v Euchaite bol preslávnený pútnickou svätyňou.

Veľkosť skutkov a veľkosť lásky

Ako dieťa šla Alžbeta raz mestom. Práve minuli divadlo. Maličká zvolala: „Ako rada by som bola herečkou!“ „Ale, Alžbeta, čo ti to napadá?“ „Keby som bola v divadle, mal by tam Boh aspoň jedno srdce, ktoré ho miluje.“

Pretože ju Boh miloval, zaviedol ju na istejšie miesto: do kláštora karmelitánok v Dijone, kde dostala meno Alžbeta od Najsvätejšej Trojice. Tam našla „Toho, ktorého jej duša milovala“. (Pies3,4) Písala: „Naša som nebo už tu na zemi: nebo je Boh a Boh žije v mojom srdci.“

V noci pred svätými sľubmi kľáčala Kristova nevesta na chóre. „Tu som pochopila, že sa moje nebo začína už tu na zemi: nebo viery, nebo utrpenia nebo oddania sa Tomu, ktorého milujem. Kiež ho milujem tak ako moja duchovná matka sv. Terézia, až k smrti z lásky!“

Kristus vypočul jej prosbu. Zakrátko ochorela veľmi bolestnou žalúdočnou chorobou. Bledá, avšak žiariaca radosťou, ležala mladá rehoľnica na smrteľnej posteli. Keď ju jedného dňa navštívila spolusestra, ukázala chorá na obraz sv. Terézie. „Pred chvíľou som hľadela tú na našu sv. matku. Pri spomienke na jej slávu som si povedala: ‚Ja úbohá jej dcéra budem mať v nebi svoje miestečko asi ďaleko od nej.‘ V tom okamihu mi povedal hlas v mojom vnútri: ‚Nebeskú slávu Terézia nedosiahla tak za svoju skutky, ako za svoju lásku. **Nezáleží na tom, aké veľké skutky vykonáš, ale na tom, akú máš veľkú lásku.**‘ To ma veľmi potešilo.“

Alžbeta zomrela 9. novembra 1906 v Dijone.

10. novembra

Ondrej Avellinus, vyznávač

Pamiatka sv. mučeníkov Tryfona, Respícia a Nymfy, panny

Sv. Ondrej Avellinský sa narodil v mestečku Castro Nuovo v neapolskom kráľovstve v roku 1520 a pri krste dostal meno Lancellot (Ladislav). Jeho otec bol remeselníkom.

Lancellot sa stal kňazom a venoval sa úradu obhajcu na cirkevnom súde. Mal úprimnú vôľu, že bude konať svoje povinnosti svedomito. Raz sa ale stalo, že na súde hájil ktoréhosi klienta a že, zakladajúc si na svojej právnickej sláve, opísal vec nie celkom pravdivo. Uvažoval potom o tom, čo urobil; odbočil od cesty pravdy. Pocítil horkú ľútosť; spoznal, že nastúpená dráha je klzká a nebezpečná a že ľahko zavedie človeka do nebezpečenstva klamstva.

V tej dobe ho neapolský arcibiskup poveril neľahkou úlohou, aby napravil poklesnutú kázeň v tamjšom ženskom kláštore. Lancellot poslúchol, skúmal príčiny úpadku kláštora a keď zbadal, že príčinou úpadku je styk so svetskými ľuďmi, dôrazne rehoľniciam dohovárať, predpísal im prísny domáci poriadok a nariadil, že žiadny svetský človek nesmie vchádzať do uzatvorených kláštorných miestností. Ale rehoľnice mu kládli veľký odpor. Mladšie z nich sa snažili strhnúť ho do nepravostí, aby ho takto pripravili o vážnosť. Ale ich nástrahy boli márne. Preto nastúpili na inú cestu; opisovali ho ako zatrpknutého tmára, necitu, ako úporného rušiteľa mieru. Istý mladík, ktorý už skôr mával do tohto kláštora voľný prístup, najal dvoch zlosynov, aby Lancellota zohavili. Zlosynovia prepadli Lancellota a rozťali mu nos a líce. Ranený s ťažkosťami utiekol do theatinského kláštora.

V kláštore sa uzdravil; len nepatrná jazva mu zostala na tvári. Tichý kláštorný život sa mu zapáčil, s potešením pozoroval vzornú rehoľnú kázeň. Prosil, aby bol prijatý do rádu. Bol prijatý s radosťou; dostal pri tom meno Ondrej. Bolo to v roku 1556. Ondrej bol ustanovený za novicmajstra; mal vzácnu znalosť ľudských pováh, a preto odchoval svojich zverencov v dokonalých mužov, ktorí by vynikali nielen nábožnosťou, posvätnou horlivosťou a nepoškrvenými mravmi, ale i jasným rozumom, znalosťou života a veľkým citom pre ľud. Hovorieval: „**Duchovný život nezáleží v tuhých pôstoch a v bičovaní, tiež nie v zachmúrenej tvári, v ponurom vzdychaní a v malomyselnom bedákaní, ale v láske k Bohu, v trpezlivom znášaní nehôd a protivenstiev, v uznávaní svojich vlastných nedostatkov a v horlivosti o spásu blížnych.**“

Ondrej sa sám riadil pravidlami, ktoré dával svojim zverencom; urobil sľub, že sa vynasnaží bojovať proti vlastnej vôli a proti osobným žiadostiam a že sa bude denne snažiť pokračovať na ceste k dokonalosti. Svojimi vzácnymi cnosťami budil obdiv. V prvom roku noviciátu bol v kláštore šialenec, ktorý chcel v záchvatoch zúrivosti zahrdúsiť svojho ošetrovateľa. Nikto nechcel vstúpiť do jeho cely; úbožiak by bol zostal bez ošetrovania, keby sa ho nebol ujal Ondrej.

Veľké požehnanie šíril ako spovedník v Placencii v Neapolsku. I tam odporcovia vznášali proti nemu nespravodlivé osočovanie, ktoré však bolo vyvrátené jeho bezúhonným životom. Viac ho znepokojovali úzkostlivé myšlienky, či slúži Bohu dokonale a či má tie cnosti, ktoré Spasiteľ od svojich nasledovníkov vyžaduje. Pokladal sa za zavrhnutého od Boha. V týchto úzkostiach hľadal rady a poučenie u osôb majúcich znalosti duchovného života. Rehoľnica Baptista Vernacia v Janove, ktorá požívala povest' svätice, mu pre

útechu napísala: „Zanechajte úzkosti! Čo vážia hriechy celého sveta proti bezbrehému Božiemu milosrdenstvu? Ako by mohol Boh zavrhnúť človeka, ktorý ho z celého srdca miluje a ktorý sa rmúti, že jeho láska nie je ešte čistejšia?“

Koniec života trávil Ondrej v Neapole. V súzeniach a bolestiach nikdy nevyšlo z jeho úst netrpezlivé slovo. Hovorieval: **„Trpieť musí každý človek; rozdiel je len v tom, ako trpí; jeden trpí ako kajúci lotor odovzdajúc sa do Božej vôle, druhý trpí vzdorovito ako zatvrdnutý lotor.“** Dňa 10. novembra 1608 začal Ondrej slúžiť svätú omšu; keď však vyslovil prvá slová začínajúcej modlitby: „Vojdem k Božiemu oltáru“, bol ranený mŕtvicou. Doniesli ho do izbičky a tam zomrel.

11. novembra Martin, biskup a vyznávač Pamiatka sv. Menny, mučeníka

Sv. Martin sa narodil v Sabarii (teraz Kamenec) v Pannonii ako syn rímskeho stotníka. Jeho rodičia boli pohania; odsťahovali sa s ním do Pavie v severnom Taliansku. Tam Martin spoznal kresťanskú vieru; najprv chodil zo zvedavosti a bez vedomia rodičov na bohoslužobné schôdzky, ale zakrátko vstúpil do zboru čakateľov na svätý krst. Podľa otcovej vôle bol Martin zaradený do vojska, zložil vojenskú prisahu a bol odvedený k jazdnému pluku do Gallie. Žil nábožne a cnostne uprostred roztopašností páchaných u vojska, bol k mužstvu vládny a láskavý, i s otrokom, ktorý mu bol daný za sluhu, nakladal ako s bratom. K chudobným ľuďom bol milosrdný; pod vojenským pancierom mu bilo srdce plné lásky k Bohu i k ľuďom.

Raz za krutého mrazu išiel Martin s niekoľkými druhmi na koňoch do Amiensu. Pred mestskou bránou žobral polonahý, zimou sa trasúci chudák. Nikto z jazdcov si ho nevšimol. Martin však pohnutý súcitom a nemajúc, čo by chudákovi dal, rozťal mečom svoj vojenský plášť na dve polovice, z ktorých jednu dal žobrákovi, druhou sa zahalil sám, nič nedbajúc nato, že sa mu druhovia posmievajú. V noci sa mu potom zdalo, že vidí Spasiteľa priodetého kusom pláštá darovaného žobrákovi a že počuje Spasiteľa hovoriac: „Týmto rúchom ma priodel Martin ešte nepokrstený.“ Martin sa dal pokrstiť a ako dvadsaťročný vystúpil z vojska a odobral sa do samoty, aby slúžil Bohu. Neskôr sa odobral k slávnemu biskupovi Hilariovi do Poitiersu, aby sa tam zdokonalil v kresťanských vedách a cnostiach.

Keď Martin prijal od svätého biskupa Hilaria nižšie svätenie, pojala ho túžba obrátiť svojich pohanských rodičov na Kristovu vieru. I dal sa na ďalekú cestu do Kamenca v Pannonii. Niekde v Alpách ho prepadli lupiči, ktorí ho spúťali a nechali pod dozorom jedného z nich. Lupič sa pýtal svätca, či sa nebojí. Martin odpovedal: „Som kresťan a nikdy som sa ešte nebál; ba práve v tejto chvíli sa cítim úplne bezpečný, lebo viem, že Boh opatruje svojich služobníkov vo veľkom nebezpečenstve. Ale teba ľutujem, že nie si hoden Božej lásky a že sa teda máš čoho obávať.“ Tieto statočné slová prejavujúcu nezlomnú dôveru v Boha zarazili lupiča, takže odprevadil Martina na cestu, odporučil sa do jeho modlitieb, prepustil ho a sám žil od toho dňa kajúcne.

V roku 371 ho veriaci v Tourse zvolili za svojho biskupa a vediac, že by túto dôstojnosť neprijal, použili i leš, aby sa ho zmocnili. Tak bol Martina chtiac nechtiac posvätený na biskupa. Vtedy začal bohatý Priscillían šíriť staré bludárstvo Manichejcov. Títo bludári pripisovali stvorenie sveta diablovej, popierali vtelenie Božieho Syna, zavrhovali manželstvo a páchali na svojich tajných schôdzkach ohavnosti. Španielski biskupi žiadali cisára, aby kacirov potrestal. Martin však biskupom dohovárať, aby od žaloby u cisára upustili. Povedal, že kacírstvo má byť potierané duchovnou zbraňou a nie násilím. Viera sa nedá vynútiť mocou. Keď biskupi nedbali na jeho dohováranie, sám Martin sa obrátil na cisára a ten mu sľúbil, že nedovolí, aby boli kacíri potrestaní smrťou. Ale počas Martinovej neprítomnosti jeho nepriatelia u cisára zvíťazili a dosiahli, že bludár Priscillían so štyrmi spoločníkmi bol odsúdený k smrti a popravený. Áno, do Španielska bolo poslaných niekoľko stotníkov, aby tamojších bludárov potrestali zbavením majetku a smrťou. To naplnilo svätcovu srdce veľkou bolesťou a naliehal na cisára tak dlho, až ten rozkaz odvolal.

Keď umieral, jeho žiaci ho prosili, aby ich neopúšťal. On sa však modlil: „Pane, ak som ešte potrebný Tvojmu ľudu, nezdráham sa ďalej pracovať, avšak nech sa stane tvoja vôľa!“ Zomrel v roku 397.

12. novembra Martin I., pápež a mučeník

Sv. Martin sa narodil v toskánskom meste Todi, bol vychovaný v bohobožnosti a dal sa vysvätiť za kňaza. V tej dobe sa šíril blud monotheletov. Títo bludári uznávali v Kristovi len jednu vôľu, a to vôľu božskú. Prvý sa tomuto učeniu vzoprel sv. Sofronius, jeruzalemský patriarcha. Avšak Sergius, carihradský patriarcha, sa pokúsil získať i pápeža Honorio (625-638) pre nové učenie; tvrdil, že učenie o jednej a o dvojakej vôli v Kristovi je čisto spor o slová, a navrhol, aby sa vôbec nehovorilo ani o jednej, ani o dvojakej vôli. Pápež Honorius pristúpil na tento návrh; ale tým neschválil bludy monotheletov. – Cisár Heraklius vydal nariadenie, zvané ekthesis, ktorým rozkázal učiť len o jednej vôli v Kristovi. Martin bol poslaný do Carihradu, aby bludu čelil a aby zakročil proti bludárskemu patriarchovi Pavlovi. Ale jeho zakročenie nemalo úspech. Keď pápež Theodor zomrel, Martin bol zvolený za pápeža (649-655). Vo svojej apoštolskej horlivosti Martin žiadal vtedajšieho cisára Konstanta II., sídliaceho v Carihrade, aby zostal verný katolíckej viere a aby zanechal šírenie bludu. Ale cisár, zvyknutý miešať sa i do otázok viery, nielen že sa nepodvolil tejto žiadosti, ale vyzval pápeža, aby mal za pravoverných nielen tých, ktorí uznávajú dvojakú vôľu v Kristovi, ale i tí, ktorí uznávajú len jednu vôľu.

Na to samozrejme Martin pristúpiť nemohol a zvolal snem proti monotheletom do Ríma. Cisár v tom videl zradu a rozkázal ravenskému biskupovi, aby dal pápeža buď zavraždiť alebo dopraviť do Carihradu. Ravennský arcibiskup sa skutočne dal zneužiť k tomuto hroznému činu. Dal na tento skutok pokyn, ale jeho rozkaz sa nevykonala; arcibiskup horko ľutoval svoj čin a zmieril sa s pápežom. Cisár Konstans nariadil vladárovi Theodorovi Kalliopovi, aby dopravil pápeža zviazaného do Carihradu. Kalliopus sa odobral k pápežovi a obviňoval ho, že má uschované zbrane. Dom bol prehladaný, ale zbrane nenašli. Pápež hovoril: „Hľa, takto sa proti nám používa každé ohováranie.“ Vladár ďalej vytýkal, že pápež Martin má vlastizradné styky so Saracénmi a že použil pohoršujúce slová o Matke Božej. Avšak ani ľud, ani duchovní týmto obžalobám neverili. Pravda bola, že pápež posielal peňažné príspevky na Sicíliu, do Afriky, do Ázie, avšak nie z vlastizradným úmyslom, ale aby podporoval kresťanov prenasledovaných Saracénmi a aby vykúpil väzňov. Napriek tomu bol pápež spútaný a dopravený na loď. Jednali s ním ako so zločincem.

Potom bol dopravený do Carihradu. Úmyselne bola rozširovaná povest', že zradil vlast', aby bola spodina poštvaná a posmievala sa mu. Bol daný do tmavého, hrozného väzenia. Potom bol súd. Podplatení svedkovia svedčili a chceli svoje svedectvá potvrdiť prisahou. Martin povedal: „Nenechajte ich prisahať! Prečo by mali krivou prisahou stratiť večnú blaženosť? Vy urobte so mnou, ako chcete.“ Martin bol prehlásený za zosadeného a odsúdeného k smrti. Sluhovia z neho trhali odev a spútaného reťazou so železným kruhom na krku ho viedli mestom ľudu na posmech. Potom ho zhodili do väzenia s takou prudkosťou, že schody boli postriekané krvou.

Po troch mesiacoch bol pápež Martin poslaný do vyhnanstva na chersoneský polostrov. Odtiaľ písal niekoľko listov, z ktorých vane horlivý apoštolský duch. Martin zomrel 16. septembra 655.

„Otče, odpusť im!“

Benedikt s bratmi, mučeníci. Na žiadosť cisára Ota III. sa žiaci sv. Romualda Benedikt a Ján odobrali do Poľska, aby tam šírili Kristovu vieru. Ich tretí druh Bretislav šiel napred do Ríma, aby tu získal apoštolskú plnú moc k misijnému dielu. Potom mal prísť za nimi. Misionári boli vľúdne prijatí poľským kráľom Boleslavom Chrabrým. Chceli počkať na apoštolský súhlas, a tak sa zatiaľ usadili v obci Kazimer pri Poznani. Zakrátko sa k nim pridružili dvaja rodní bratia Matúš a Izák, kuchár Kristín a dvaja ďalší. Keď Bretislav dostal apoštolské povolenie, vydal sa na cestu do Poľska, avšak nemohol sa tam dostať, pretože vypukla vojna. Keď dlho neprichádzal, šiel mu Benedikt naproti. Dostal od kniežat'a Boleslava na cestu desať hrivien striebra. Prišiel až do Prahy, ale odtiaľ sa vrátil s neúspechom, pretože nevedel, kde má Bretislava hľadať. Darované peniaze ihneď odovzdal Boleslavovi.

Medzitým sa niektorí bezbožníci dohodli, že maličký kláštor prepadnú a pustovníkov zavraždia, aby im ulúpili peniaze, ktoré Benedikt dostal na cestu. Práve keď sa lúpežníci radili, slávil päť obyvateľov kazimerského kláštora – dvaja neboli doma – sviatok sv. Martina spievaním cirkevných hodínok a obetovaním sv. omše; večer nariekali bolestnejšie než kedykoľvek predtým, že nemajú apoštolské povolenie a tak nemôžu pracovať na obrátení pohanov. Keď už boli všetci pohrúžení do spánku, prišli vrahovia a vrazili

dovnútra. Benedikt a Ján sa prebudili. Poznajúc, čo im hrozí, sa navzájom vyspovedali a pripravili sa na smrť. Vodca zločincov ustrnul pred nimi ako ohromený. Ján sa ho opýtal: „Priateľu, načo si prišiel, a čo si praje tento ozbrojený ľud?“ Vrah odpovedal: „Pán zeme Boleslav nás poslal, aby sme vás bez milosrdenstva zviazali!“ Ján sa nato usmial a povedal: „Dobrý knieža, ktorý nás tak veľmi miluje, vám nikdy nič také nerozkázal. Synu, prečo zbytočne klameš?“ Vrah odpovedal: „Nuž, chceme vás zabiť, preto sme prišli.“ Ján povedal: „Nech vám i nám Boh pomôže!“ Vtom vrah vytiahol ukrytý meč a zavraždil Jána. Podobne i Benedikta, ktorý bežal k druhým bratom, uťal jedným úderom doprostred čela. Zatiaľ bol zo spánku prebudený Izák; zvolal niekoľkokrát: „Pomôž, Bože, pomôž, Bože!“ Keď chcel vstať k modlitbe, dostal mečom ranu do nôh, a pozdvihujúc ruky, dostal druhú ranu. Keď však spoznal, že sa mu blíži žiadaná mučenícka smrť, zvolal radostne: „Dobre nám, že čisto z milosrdenstva sme našli tak dobrú noc a šťastnú hodinu, akú sme si nikdy nezaslúžili. Požehnaj vám Pán, že nám tak dobre robíte!“ Keď to dopovedal, dostal tretiu, smrteľnú ranu. Vrahovia počujúc, že im dobrorečí, zvolali: „Beda nám, čo sme to urobili, že sme prišli zavraždiť ľudí, ktorí sa radujú z usmrtenia a vrahom dobrorečia. Ale teraz nemôžeme inak, než všetkých zabiť, aby nevyšli najavo naše zločiny a nezastihol nás zaslúžený trest.“ Pobodali Matúša, ktorý sa chcel dať na útek a došiel až ku kostolu. Napokon došlo i na kuchára Kristína. Nevedel o ostatných bratoch, že už sú umučení; preto na nich volal a bránil sa na dvore vrahom drevom, až bol nimi tiež zabitý. Stalo sa to 12. novembra 1003.

Dokonajúc dielo, sledili vrahovia po peniazoch. Nenašli nič. I roztrhali omšové rúcha, rozdelili ich medzi sebou a zapálili kostol, aby tak zničili stopy zločinu. Ale založený oheň zhasol, vrahovia boli vypátraní a uväznení.

Na mieste umučenia postavil Boleslav nový veľký kláštor benediktínskych mníchov. Jednému z mníchov sa zjavil Benedikt a Ján a žiadali ho, aby boli vrahovia prepustení na slobodu, aby mohli robiť pokánie, napraviť svoj život a slúžiť Bohu.

13. novembra **Didak, vyznávač**

Sv. Didak (Diego=Jakub) bol rodom Španiel. Bol to prostý rehoľník brat františkánskeho kláštora pri Cordobe. Vyznamenal sa ako misionár na Kanárskych ostrovoch, kde založil františkánsky kláštor. Bol pravým synom sv. zakladateľa františkánskeho rádu ako pokorou, tak láskou k trpiacim blížnym a hlavne živou vierou, za ktorú ho Boh odmeňoval darom zázrakov. Svojimi cnosťami i zázrakmi budil obdiv i v Ríme v milostivom lete 1425, kedy bol ošetrovateľom chorých v slávnom kláštore Aracaeli. Zomrel 12. novembra v Alkale.

Všemojúca poslušnosť

Sv. Stanislav Kostka sa narodil 30. októbra 1550 v Rostkove v Mazovsku. Jeho otec Ján z Kostkov bol šľachtic; matka Markéta bola z rodu Kryských. Manželia mali päť detí. Nábožná matka ich viedla k zbožnosti a k bázni Božej. Stanislavovi sa protivilo všetko, čo porušuje hanblivosť. Každé nepočestné slovo, ktoré započul, vohnalo mu do tváre rumenec hanby do tváre; nezriedka sa zachvel bážňou pred hriechom tak, že omdlel a klesol na zem. Keď hostia pri hostine začali hovoriť oplzlé reči, otec sa ich snažil zamedziť hovoriac žartom: „Ticho, páni, ticho! Lebo náš Stanislávko zasa pobozká zem.“ Za vzdelaním bol poslaný so svojim starším bratom Pavlom do Viedne. Spočiatku bývali v jezuitskom konvikte.

Po smrti cisára Ferdinanda I. jezuitský konvikt zanikol a nezostávalo nič iné, než aby si bratia s pestúnom Bieliňským hľadali príbytok v súkromnom dome. Bieliňský našiel byt u istého nekatolíckeho mešťana, menom Kimberker. Pavol bol svetského zmysľania. Kedykoľvek videl, že sa Stanislav modlí, postí alebo koná iné skutky pobožnosti a sebaumŕtvovania, vzplanul hnevom, tupil ho, ba nezriedka sa naňho vrhol a zbil ho.

Stanislav hovorieval: „Som zrodený pre vznešenejšie veci; chcem žiť tak, ako sa páči Bohu, a nechcem dbať na ľudskú chválu a hanu.“ Pokojne znášal ústrky a krivdy svojho brata i pestúna. Nereptal, nesťažoval sa, nehneval sa. Aby bratovi nedával zámienku k hnevu, skrýval svoje skutky pobožnosti a sebaumŕtvovania; svojmu bratovu slúžil, čistil mu odev a obuv.

Raz na jeseň v roku 1567 Pavol opäť surovo nakladal s bratom. Stanislav sa ozval rozhodne hovoriac: „Nebudem naďalej znášať tvoje týranie; ak neprestaneš a budeš sa i naďalej takto ku mne chovať, musím odtiaľto utiecť; ty potom vedz, že sa z toho otcovi budeš zodpovedať.“ Pavol kričal: „Chod' si, kam sa ti páči, len nech ťa nevidím.“ Od tej chvíle robil Stanislav prípravy na útek; zostavil bratovi list na vysvetlenie, prezliekol sa do pútnického odevu a jedno ráno potichu odišiel z domu. Brat Pavol po zobudení našiel list a dal sa bez meškania sťahovať brata, čo mu kone stačili; dohonil Stanislava, ale nespoznal ho, pretože bol prevlečený za pútnika.

Stanislav putoval do Augsburgu k jezuitom. Provinciálom bol Peter Kanízium; bol práve v Dillingách. Stanislav sa vydal z Augsburgu na cestu do Dilling; tu zastihol Kanízium a podal mu doporučujúci list, znejúci na provinciála. Peter Kanízium prečítal list a nemálo sa zadivil horlivosti a vytrvalosti mládenca, ktorý konal cestu asi 150 hodín, aby bol prijatý do Ježišovho Tovarišstva. Chcel sa presvedčiť, či má Stanislav povolenie do rehoľného stavu, preto mu uložil, aby v konvikte obsluhoval chovancov, aby upratoval a zametal ich izbičky, čistil ich šaty a aby pomáhal v kuchyni. Stanislav poslúchol. Písal svojmu priateľovi: „Keby si vedel, akou radosťou plesám! Medzi hrncami a zmetákmi je moje nebo.“

Peter Kanízium poslal Stanislava s dvoma rehoľníkmi do Ríma; v odporúčujúcom liste zo dňa 25. septembra 1567 napísal: „Stanislav ... horí žiadosťou vydať sa na cestu ... je možné do neho skladať veľké nádeje.“

V Ríme sa vrhol Stanislav k nohám rádového generála Františka Borgiáša a prosil, aby ho prijal do rádu. Rádový generál všetko preskúmal a už 28. septembra 1567 bol Stanislav prijatý do noviciátu a odetý rehoľným rúchom. Mal neopísateľnú radosť.

Pokora je základ dokonalosti. Skúšobný kameň pravej pokory je poslušnosť. Keď sv. Stanislav vstúpil do rádu Ježišovho Tovarišstva, hneď spočiatku si opísal nielen hlavné rádové pravidlá, ale i „List sv. Otca nášho Ignáca o poslušnosti“.

Jeho spolunovic P. Claudius Aquaviva rozpráva: „Slúžili sme raz spolu v kuchyni. Brat kuchár nám nakázal preniesť drevo na iné miesto. Udal však i počet polienok, koľko ich máme vziať naraz. Mne toho bolo málo, naložil som si omnoho viac. Ale Stanislav mi na to povedal: „Ak chceme presne poslúchať, nesmieme od svojho bremena nič ubrať, ani k nemu nič pridať.“

Stanislav žil tak v Bohu, že mu modlitba bola najväčšou rozkošou. Nebolo pre neho nič bolestnejšie a obtiažnejšie než skracovať dobu modlitby. Predstavení však pozorovali, ako sa nadmieru v modlitbe rozpaľuje a tým že si škodí na zdraví. Preto mu poručili skrátiť modlitby a Stanislav poslúchol bez slova.

Svojou poslušnosťou nadobudol takú veľkú moc u Boha, že jeho novicmajster mu dal meno: Stanislav „Všemohúci“.

Jeho spolunovic Franchi mal mnoho vnútorných ťažkostí a pokušení. Prosil svätého Stanislava o modlitbu. Ten ho potešil, a keďže išli práve popri kaplnke, obaja vošli dovnútra. Stanislav sa chvíľku modlil pred svätostánkom a hľa, v okamihu akoby bol kameň spadol z jeho spolunovica. Zmizli všetky úzkosti.

Na sviatok sv. Vavrinca 10. augusta 1568 Stanislav ochorel. Pocítil slabú horúčku; odobral sa do domácej nemocnice, aby si ľahol na lôžko. Najskôr urobil nad lôžkom znamenie kríža, hovoriac: „Táto choroba je moja posledná. Nech sa stane Božia vôľa!“ Povedal, že dúfa, že blížiaci sa sviatok Nanebovzatia Panny Márie bude sláviť už na nebesiach. Najprv sa choroba nezdala nebezpečnou, ale potom sa dostavilo chrlenie krvi a horúčka; studený pot sa mu rozlial po tele. Dal sa položiť na podlahu, na ktorú mu prestrelili rohožku. Potom prijal sviatosti umierajúcich s takou vrúcnosťou, že sa oči všetkých prítomných zaliali slzami. Pýtali sa ho, či nie je jeho myseľ niečím znepokojená; odpovedal: „Pripravené je moje srdce, ó Bože!“ Pobožkal kríž a obraz Božej Rodičky a 15. augusta 1568 skonal.

14. novembra
Jozafat, biskup a mučeník
„Aby všetci boli jedno.“ (Jn 17,21)

Keď Rusi prijali Kristovu vieru, boli všetci gréckeho obradu a boli v spojení s apoštolskou Stolicou v Ríme. V dobe, keď povestný Michal Caerularius spôsobil v Carihrade neblahý cirkevný rozkol, zostali ruskí biskupi spojení s Rímom. Až kyjevský metropolita Nikefor začal do ruskej katolíckej Cirkvi vstěpovať rozkol. O spojení rozkolníkov s katolíckou Cirkvou si získal najväčšie zásluhy sv. Jozafat.

Sv. Jozafat Kuncevič sa narodil v roku 1585 vo Vladimeri a dostal pri krste meno Ján. Jeho otec Gabriel Kuncevič, schudobnený šľachtic, bol obchodníkom; matka sa volala Marína. Keď Ján vyrástol, otec ho poslal do Vilna, aby sa tam vyučil kupectvu.

Vstúpil do rádu Baziliánov a tam viedol nadmieru prísny život. Na spojení s Rímom pracoval toľko, že mu katolíci dali názov „bič na rozkolníkov“. Rozkolníci mu zasa nadávali do „dušechvatov“.

V roku 1618 zomrel staručký arcibiskup Brolický a Jozafat sa stal jeho nástupcom, polockým arcibiskupom. Proti nemu bol od rozkolníkov ustanovený vzdorobiskup Meletij Smotrický. Svätý biskup kázal horlivo. I do krčiem vkročil a napomínal ľudí, aby sa naotáľali vyspovedať. Rozširoval dobré knihy. Neobohacoval svojich príbuzných. Raz k nemu prišiel do Polocka jeho brat, dúfajúc, že dostane od neho veľa peňazí. Jozafat mu však daroval len 40 zlatých a dva obleky hovoriac: „Milý brat! Viac pre teba nemôžem urobiť. Cirkevné príjmy patria cirkvi a chudobným. Snaž sa pomôcť si vlastným pričinením!“

Rozkolníci tupili Jozafata, hádzali po ňom kamene a vyhrážali sa mu, že ho zabijú. Preto sa Jozafat chystal na mučenícku smrť. Koncom októbra 1623 sa odobral do Vitebska, kde rozkolníci robili najhoršie. Ako náhle tam prišiel, zhlukli sa davy rozoštvaneho ľudu žiadajúc jeho smrť. Arcibiskup ich utišil láskavými slovami. I uchýlili sa so spiklencami ku lesti. Snažili sa vyhľadávať boje s biskupovými služobníkmi dúfajúc, že pri tom vzniknú výtržnosti a zmätky, ktoré bude ľahko využiť proti Jozafatovi. Ale arcibiskup nakázal svojim služobníkmi, aby sa do hádok nepúšťali a aby nevychádzali z domu. I najali rozkolníci akéhosi tuláka Eliáša, aby Jozafatovi pred arcibiskupovým domom verejne zlorečil. Eliáš zlorečil Jozafatovi, úniu a pápežovi od rána do večera. Ale arcibiskup nebol v ten deň doma a vrátil sa až večer.

Na druhý deň Eliáš opäť nadával Jozafatovi. Služobníci Jozafata vyrazili na Eliáša, chytili ho a zavreli. To si práve priali spiklenci. Ihneď začali zvoniť na poplach a kričali: „Preč s Jozafatom! Zabite ho, latinského papistu!“ Jozafat kázal prepustiť Eliáša, ale buriči urobili útok na arcibiskupov dom a poranili jeho duchovného radcu. Jozafat vyšiel a povedal: „Nech je Pán s vami, synovia milí! Prečo tak ukrutne nakladáte s mojimi domácimi? Ak máte niečo proti mne, hľa, tu som!“ Jeden z buričov udrel arcibiskupa kyjakom, druhý mu zasadil smrteľnú ranu do hlavy. Keď Jozafat padol na zem, bolo z jeho úst počuť povzdych: „Bože môj!“ I vykričali: „On ešte žije!“ a strelili ho do hlavy. Mŕtvolu hodili do rieky.

O päť dní našli mŕtvolu a pochovali ju v chráme. Vážne ľudu utíchli. Vrahovia svoj zločin ľutovali. Smotrický, hlavný strojca zločinu, utiekol do Grécka, túlal sa trýznený výčitkami svedomia, avšak nenašiel nikde pokoj, a tak sa vrátil do vlasti a zmieril sa v roku 1627 so zjednotenou cirkvou, ktorú predtým tak zúriivo prenasledoval.

15. novembra

Albert Veľký, biskup a cirkevný učiteľ „Kto je z Boha, počuje Božie slovo.“

Albert sa narodil v roku 1194 v Laningách nad Dunajom v Bavorsku. Študoval na univerzite v Padove filozofické a prírodné vedy. Toho času vynikal v Padove učenosťou i dokonalými cnosťami provinciál rádu sv. Dominika Jordán. Jeho úchvatná výrečnosť pohla mnoho nadaných mládencov, že vstúpili do jeho rehole. Tiež Albert mal úmysel zriecť sa sveta a prijať dominikánske rúcho, aby sa mohol bez prekážok v kláštornom ústraní venovať službe Božej a vedám, ale Jordán mu poradil, aby radšej zostal vo svete, kde bude tiež môcť žiť bohumilo. Navyše môže z bohatstva zdedeného po rodičoch robiť mnoho dobrého. Zároveň došlo Albertovi od rodičov pozvanie, aby sa vrátil domov a vstúpil s počestnou pannou do manželského zväzku.

Jedného dňa kázal Jordán o úkladoch, ktorými zlý duch pokúša nejedného kresťana, aby zmariť jeho úmysel vstúpiť do kláštora. Albertovi bolo, ako by sa kázanie týkalo iba jeho. Ihneď sa ponáhľal do kláštora, pokľakol pred Jordánom i ostatnými rehoľníkmi a zvolal: „Boha i vás beriem za svedka, že som pripravený opustiť svet a slúžiť Ježišovi Kristovi vo vašom ráde; ak ma odmietnete, bude sám Boh vašim sudcom.“ Bol prijatý a stal sa pýchou rádu.

V roku 1243 bol v Kolíne učiteľom a mal medzi svojimi žiakmi i Tomáša Akvinského, ktorého neobyčajne vlohly vystihol. Tiež v Paríži na vysokej škole mal Albert toľko poslucháčov, že budova nestačila ich návalu a že Albert bol nútený konať prednášky na priestranstve pod šírým nebom. V roku 1248 sa vrátil do Kolína.

Albert bol vtedy najväčším učencom. V bohoslovných vedách nad neho vynikal jediný Tomáš Akvinský. Ale v prírodných vedách nikto nepredčil Alberta. Ustavične sa zaoberal hlbokými štúdiami

i skladaním učených spisov. Albert bol prvý zo všetkých kresťanských učencov, ktorý sa snažil učenú sústavu gréckeho filozofa Aristotela zrovnat' s kresťanskou náukou. Okrem bohoslovných spisov zložil i mnoho kníh z oboru zemepisu, „nerastopisu, rastlinopisu, živočíchopisu“, chémie, fyziky a hvezdárstva. Tiež si urobil fyzikálne prístroje, takže povest' ho nazývala divotvorcom, ba čarodejom a pestovateľom tzv. čierneho umenia.

V skutočnosti však bol Albert nábožný a svetu odumretý rehoľník. Hovorieval: „Lepšie je slúžiť Bohu než vedieť všetko na svete.“ Modlieval sa každodenne ruženec. Pohrdal ľudskou chválou. Keď bol zvolený za rádového provinciála, konal ďaleké cesty a chodil ako pravý učeník sv. Dominika peši a živil sa almužnou.

V roku 1260 bol Albert pápežom Alexandrom IV. menovaný za rezenského biskupa; bol tým bolestne prekvapený, lebo jeho povaha sa niesla viac ku štúdiu než k vykonávaniu zodpovedného biskupského úradu. Až v roku 1270 bol na svoju žiadosť biskupského úradu pozbavený.

Dva roky pred smrťou Alberta opustila duševná čulosť, múdrosť i pamäť; raz pri náboženskej rozprave nebol schopný vyvrátiť námietky; ostal ako nemý. Všetci sa tomu začudovali a Alberta ľutovali. On povedal: „Teraz, keď som sa stal nemotorným, nevediacim dieťaťom, je čas, aby som sa pripravoval na najdôležitejšiu vec, totiž na smrť.“ Chradol viac a viac, dal si upraviť hrob a modlieval sa pri ňom každodenne hodinky za mŕtvych. Zomrel 87 ročný 15. novembra 1280; v roku 1941 bol vyhlásený za patróna prírodovedcov.

16. novembra Gertrúda, panna

Gertrúda je poprednou stredovekou učiteľkou vnútorného života, hlásateľkou lásky Najsvätejšieho Pánovho Srdca, predchodkyňou svätej Margity Alacoque.

Narodila sa 6. januára 1256. Od 5. roku života žila v benediktínskom kláštore Helfta. Jej duchovnou učiteľkou jej bola abatya Gertrúda z Hackeborna a jej rodná sestra svätá Mechtilda. (Omylom býva táto svätica zameňovaná so svojou učiteľkou – menovkyňou.) Osvojila si vynikajúcu znalosť latinčiny a nevšedne široké vzdelanie. Navonok bol jej život reťazou chorôb, zato vnútorne oplývala mimoriadnou hĺbkou a bohatstvom. V 25. roku (1281) bola omilostená neobyčajnými duchovnými darmi a zjaveniami, v ktorých jej Spasiteľ zjavil poklady Svojho Srdca. Omilostená benediktínska vizionárka vyvstáva v 13. storočí ako prvá posolkyňa Najsvätejšieho Srdca. Má podobné poslanie ako neskôr v 17. storočí pokorná duchovná dcéra svätého Františka Saleského svätá Margita Alacoque. Je však preda rozdiel medzi zjaveniami oboch hlásateľiek lásky Pánovho Srdca i medzi ich úlohou. Spasiteľ nezjavuje svätej Gertrúde priepaste svojho utrpenia ako neskôr (za zmenenej duchovnej situácie v ľudstve) svätej Margite, ale tajomstvo svojej milosti a lásky. Svätá Gertrúda nevidela Pánove Srdce ovinuté trnám. Nevidela svoje poslanie v zmiernom odčičňovaní vín hriešneho ľudstva ako jej neskoršia družka. Ona uvidela ranu v Pánovom Srdci, ale videla v nej bránu, ktorou sa vstupuje do svätyně Božstva. Pán jej zavrtil tajomstvo mystického spojenia so Svojím Srdcom. Z Pánovho vnuknutia napísala svätá vizionárka obsah svojich zjavení v štvordielnej knižke „Posol božskej lásky“. Spis vyniká bohovednou hĺbkou, posvätným básnikým vzletom a prekvapujúcou jasnosťou. Kniha svätej Gertrúdy patrí k najdrahocenejším klenotom duchovného písomníctva a je doteraz snáď ako rozjímanie o božskom Pánovom Srdci nedostihnutá.

Gertrúda zomrela okolo roku 1302, strávená viac láskou než chorobou.

Liek pre spásu duše

V roku 1233 uložil pápež Gregor IX. kapitule kanterburského chrámu, aby zvolila arcibiskupom Edmunda, ktorý vynikal učenosťou a vzácnymi cnosťami nad všetkých vrstovníkov. Avšak v tomto vysokom úrade ho čakali len bolesti a protivenstvá.

Anglický kráľ Henrich III. bol slaboch a podliehal radám cudzozemcov, ktorí zneužívali jeho dôveru. Keď ho Edmund upozornil na nebezpečenstvo, kráľ sa naľakal a riadil sa nejaký čas radami svätého biskupa. Zakrátko však, aby získal peniaze, nechal uprázdnené biskupstvá a opátstva neobsadené, aby z nich mohol brať dôchodky, čo však metropolitu veľmi zarmútilo. Ešte viac ho bolelo, že i pápež si nechcel anglického kráľa znepriatelíť a váhal proti nemu rázne vystúpiť.

Henrich III. požiadal pápeža, aby bol do Anglicka vyslaný pápežský legát. Jeho prispením chcel mariť všetko, čo metropolita pre blaho krajiny a Cirkvi robil. V tom čase sa i Edmund obracal s prosebnými listami a posolstvami do Ríma a napokon si vymohol od pápeža listinu (bulu), ktorou je daná anglickým arcibiskupom plná moc, aby uprázdnené cirkevné budovy sami obsadzovali, pokiaľ nebude na tieto miesta po dvoch mesiacoch nikto riadne dosadený. Ale proti tomu podal kráľ v Ríme sťažnosť a pápež listinu odvolal. Edmund cestoval do Ríma, kde mu bola sľúbená pomoc.

Všetky tieto krivdy, ktoré arcibiskup trpel pre spravodlivosť, ho boleli, ale potešoval sa: „Krivdy, ktoré sa dejú mne, sú bolestné, ale prospievajú ako užitočný liek pre spásu mojej duše.“ Premáhal v sebe horkosť a o svojich nepriateľoch hovoril: „I keby mi vyrvali oči, neprestal by som ich milovať.“

Zomrel v roku 1240.

17. novembra

Gregor divotvorca, biskup a vyznávač

Gregor divotvorca, pochádzal z Novej Caesarey v Ponte. Jeho rodičia boli bohatí pohania. Otec mu skoro umrel a matka si priała, aby sa Gregor učil rečníckemu umeniu a stal sa právnikom. Gregor nemal o kresťanstve veľké vedomosti, ale bol pravdovravný, nehájil nikdy, čo bolo bezprávím; mal útlý mravný cit, že nechcel ani čítať, čo bolo nemravné v knihách gréckych básnikov a spisovateľov.

Matka poslala Gregora i svojho druhého syna Athenodora do palestínskej Caesarey. Tam práve založil Origenes, vypudený z Alexandrie, bohosloveckú a filozofickú školu. Origenes čítal s oboma bratmi spisy gréckych mudrcov i básnikov, ale pri tom im vykladal vznešené kresťanské pravdy a čítal s nimi Sväté Písmo. Vzdelával ich vo vedách, ale viedol ich i ku Kristovi. Kládol im na srdce, že???(odtiaľto by som to podčiarkla, ale neviem to urobiť) ľudský život, prežitý bez mravnej dokonalosti, je život bezcenný a že človek je povinný bdieť nad svojimi náklonnosťami.??Gregor sa najprv vzpierať radám o tuhej sebakázní, lebo bol ctižiadostivý, ale nemohol odopierať mocným Origenovým dôvodom; rozhodol sa, že sa stane kresťanom.

Gregorovi príbuzní sa nádejali, že sa bude uchádzať o verejný štátny úrad; ale Gregor dal zbohom svetu a šiel na púšť, aby v prísnej odriekavosti slúžil Bohu. Stalo sa však, čo nečakal. Bol ustanovený za biskupa v Novej Caesarei. Novocaesarejskí obyvatelia boli veľkou väčšinou pohania, oddaní modloslužbe a rozmarnému životu. V celom meste bolo len 17 kresťanov.

Na obrátenie pohanov ho Boh obdaroval vzácnym milodarom zázrakov. Už cestou do svojho biskupského sídla osvedčil svoju divotvornú moc. Prekvapený nocou a lejakom sa uchýlil do pohanského chrámu, známeho veštiami bohov. Požehnal seba i obrazy bohov svätým križom a zostal tu po celú noc na modlitbách. Keď nasledujúce ráno odcestoval, odobral sa pohanský kňaz do chrámu, aby svojim bohom obetoval a vypočul ich veštby. Avšak na počudovanie, bohovia neodpovedali. I naľakal sa pohanský kňaz a bežal za Gregorom. Dohoniac ho mu hrozil žalobou a pomstou, ak nebudú urazení bohovia znova odpovedať. Gregor pokojne povedal, že má z vôle Božej moc nad zlými duchmi a že ich z chrámu vyhnal. Modloslužobní odpovedal: „Ukáž teda svoju moc a nechaj ich zasa vrátiť sa do chrámu!“ Gregor vytrhol zo zošita list a napísal naň: „Gregor satanovi: vráť sa!“ Pohanský kňaz vzal list, položil ho pred oltárom modly, a hľa, v okamihu dostal zasa odpoveď ako predtým. Žasol nad veľkou svätcovou mocou, vyhľadal ho a prosil, aby ho vyučil vo viere, ktorá ma takú veľkú moc nad diablami. Svätec ho láskavo prijal a vyučoval v kresťanských pravdách. Keď začal rozprávať o tajomstve vtelenia Pána, nechcel tento človek uveriť. Gregor povedal, že toto tajomstvo sa nedá pochopiť rozumom, ale že máme v neho veriť, pretože je potvrdené od Boha zázrakmi. Tu ukázal kňaz na balvan pri ceste a vyzval Gregora, aby mu rozkázal pohnúť sa a presunúť tam, kam ukáže. A hneď sa stalo, ako si priał. Pohnutý týmto zázrakom a osvietený Božou milosťou sa pohanský kňaz zriekol modloslužby a stal sa verným Gregorovým učeníkom.

Pohania si Gregora vážili a predkladali mu svoje spory na rozsúdenie. Židia ho nazývali „druhým Mojžišom“. Gregor vynikal nie len múdrosťou a divotvornou mocou, ale tiež milosrdnou láskou a štedrosťou k chudobným. Túto štedrosť chceli raz dvaja židia zneužiť. Jeden z nich sa položil na zem, kadiaľ mal Gregor ísť, a robil sa mŕtvym; druhý nariekajúc prosil Gregora o podporu, aby vraj mohol mŕtveho spolubrata pochovať. Gregor nemajúc pri sebe peniaze, položil svoj plášť na domnele mŕtveho a odišiel. Druhý žid mal z podareného šibalstva radosť a vyzval spoludruha, aby vstal, ale s hrôzou spoznal, že jeho druh je skutočne mŕtvy.

Počas prenasledovania kresťanov cisárom Deciom Gregor ušiel na skryté miesto v blízkych horách a vrátil sa až po Deciovej smrti. Keď v roku 270 Gregor ležal na smrteľnej posteli, zvestovali mu, že je len 17 pohanov v Novej Caesareji. „Vďaka Bohu!“ odpovedal Gregor. „Keď som nastúpil na biskupský úrad, bolo tu 17 kresťanov.“ Umierajúc povedal: „Cudzincom som bol na tejto zemi zaživa, cudzincom tu chcem zostať i po smrti. Nežiadam si náhrobok.“

18. novembra

Posvätenie bazilik sv. apoštolov Petra a Pavla

Roman, diakon v Cesareji palestínskej, prišiel do Antiochie. Zistil, že sa niektorí kresťania ľakajú mučenia a zapierajú svoju vieru. Povzbudzoval ich ku statočnosti. Za to bol uvrhnutý do žalára, bičovaný a napokon odsúdený na smrť upálením. Keď bol vedený ulicami, niektorí židia posmešne volali: „Kde je jeho Boh?“ Boh však zahanbil rúhačov, lebo keď kati zapalovali hranicu, náhle sa strhol prudký lejak a oheň uhasil. Z toho sa vládár rozzúrila a rozkázal, aby bol Romanovi vyrezaný jazyk až pri koreni.

Medzi divákmi bol i kresťan, ránhojič, ktorý z ľudského strachu zaprel svoju vieru. Jemu vládár rozkázal, aby vyrezal svätému mučeníkovi jazyk. Stalo sa tak. Avšak keď bol Roman odvedený do žalára a žalárnik nevediac, čo sa stalo, sa pýtal na jeho meno, mučeník k úžasu všetkých odpovedal silným hlasom: „Roman je moje meno.“ Bolo podozrenie, že ránhojič nesplnil svoju úlohu. Bol preto zajatý a postavený pred súd. Lahko sa však ospravedlnil; pretože dal preskúmať mučeníkove ústa a zistilo sa, že svätec skutočne hovorí bez jazyka. Ale nielen to: predtým, keď mal jazyk, koktal a teraz, keď jazyk nemal, hovoril bez chyby.

Zatiaľ čo bol sv. Roman vo väzení, slávilo sa dvadsiate výročie cisárovho nastúpenia. Väzni boli prepustení na slobodu. Aby sa však svätčovi nedostalo tej milosti, bol v žalári zahrdúsený a prijal tak väčšiu a krajšiu slobodu Božích detí.

19. novembra

Sv. Alžbeta, vdova

Pamiatka sv. Ponciána, pápeža a mučeníka

Alžbeta bola dcérou uhorského kráľa Ondreja II. Narodila sa v roku 1207. V detských rokoch bola zasnúbená Ludvíkovi, šľachtickému potomkovi durynskému. Mladosť prežila pri rodičoch svojho nedospelého snúbenca na Vartburci. Pre svoju mimoriadnu zbožnosť mnoho vytrpela od svojej svokry. V 14. roku vstúpila do manželstva so svojim dvadsaťročným snúbencom (1221). Manžel jej dopriaval úplnej voľnosti ku skutkom zbožnosti a milosrdenstva. Bola vzornou manželkou a matkou. Od roku 1223 porodila svojmu manželovi 4 deti. Najviac sa preslávila milosrdnou láskou k chudobným. Tajne konala skutky kajúcnosti, pod vrchným rúchom nosila kajúci odev a prísne sa postila. Jej láska k chudobne bola neobyčajná, zvlášť od tej doby, keď počula o svätom Františkovi Assiskom, ktorý odporúčal lásku k chudobe ako prvoradý prostriedok k dokonalosti. Počas hladu v roku 1225 konala hrdinské skutky milosrdnej lásky.

Raz prišla Alžbeta do chýžky, kde ležal chudobný chorý. Nemal nikoho, kto by mu poslušil. Nariekal, že by si dal rád mlieko, ale nemá nikoho, kto by mu podojil kravičku. Kňažná vo svojej добрote ihneď utekala do chlieva, aby kravu podojila. Ale zle pochodila, lebo krava sa bránila proti neobratnej „služobníčke“ a kňažná musela od pokusu upustiť.

Keď Alžbeta v Marburku vystavala nemocnicu, nestačilo jej postarať sa len o to, aby boli chorí riadne ošetrení. Každý deň šla do nemocnice a sama obsluhovala chorých. Ktorých chorých si však vybrala? Čím boli rany a vredy škaredšie, čím bol chorý nevrlejší, tým skôr sa mohlo počítať, že ho bude ošetrovať kňažná. Bola tak živo presvedčená o Ježišom slove: „Čo ste urobili jednému z mojich najmenších bratov, mne ste urobili“, že pri službe pri chorých hovorievala: „Akí sme šťastní, že smieme tak ošetrovať milého Spasiteľa.“

V roku 1227 jej manžel zomrel cestou na krížovú výpravu v Otrante v južnom Taliansku. Brat zosnulého šľachtica Henrich Raspe sa zmocnil všetkých majetkov ovdovelej kňažnej a neľudsky ju vypudil. Dvadsaťročná vdova bola so svojimi sirótkami uvrhnutá do najkrutejšej biedy. Nejakú dobu žila ako žobráčka, majúca za príbytok chliev, pretože lakomý a surový uchvatiteľ zakázal poddaným poskytnúť jej prístrešie.

Jej láska k chudobným bola čistá a nezištná, preto sa nezmenšila ľudským nevdakom. Keď sa Alžbeta, vyhnaná z hradu, musela živiť prácou vlastných rúk, chcela raz po kameňoch prekročiť jarok. Vtom z druhej strany prichádzala žobráčka, ktorú Alžbeta raz opatrovala v chorobe. Žobráčka nečakala na druhej

strane jarku, kým prejde Alžbeta, vstúpila tiež na kamene a strčila svoju bývalú dobrodinu tak, že slabá a vyhladnutá padla do bahnitej vody. K tomu ešte starena nadávala: „Dobre ti tak; nechovala si sa ako kňažná, lež teraz v bahne, ja ti pomáhať nebudem!“ Čo Alžbeta? Hnevala sa? Zaplakala nad ľudským nevďakom? Alebo mlčala v tichej bolesti? – Nie. Usmiala sa a povedala: „Dobre mi tak za to, že som predtým nosievala zlato a drahokamy.“

Raz prijala Alžbeta k sebe akúsi ženu, aby ju opatrovala. Sotva sa žena uzdravila, utiekla v noci a ukradla svojej dobrodinke šaty. Ráno si Alžbeta nemala čo obliecť. Pokľakla a modlila sa: „Milý Pane, ďakujem ti, že Ti smiem byť podobná, ako si ležal v jasličkách a visel na kríži.“

Keď sa jej ujal jej príbuzný, bamberský biskup Ekbert, a durynskí rytieri, ktorí sa vrátili z krížovej výpravy, odsťahovala sa do svojho vdovského mesta Marburku. Žila však v prísnej odriekavosti a chudobe ako sestra III. rádu svätého Františka v chudobnej chatrči. Slúžila chudobným a chorým, pre ktorých založila rozsiahly špitál a chudobinec svätého Františka. Z útrap nevychádzala. Strávená bolestnými skúškami, kajúcimi skutkami a námahami v službách chorým, zomrela predčasne v 24. roku svojho života dňa 19. novembra 1231. Už štyri roky po smrti (1235) bola prehlásená za svätú.

20. novembra **Félix z Valois, vyznávač**

Sv. Félix z Valois pochádzal zo starobylého francúzskeho rodu; narodil sa v roku 1127. Bol súciteľného srdca už v mladosti; odopieral si lepšie pokrmu a dával ich chudobným a neraz sa stalo, že keď videl chatrne oblečeného žobraka, daroval mu svoj odev. Zatúžil po bohumilom živote v ústraní a preto odišiel do samoty v meauxskej krajine. Okolo roku 1194 sa k nemu pridružil Ján z Mathy a žili pospolu v bratskej láske tri roky, hoci vekom boli rozdielni.

Pápež Innocenc III. v roku 1198 schválil rád a ustanovil Jána z Mathy prvým vrchným predstaveným nového rádu. Vrátiac sa do vlasti, založili kláštor Gerfroi; prvým predstaveným tohto kláštora bol Félix. Félix sa staral o rozvoj rádu, odchovával horlivo bratov a vštepoval im lásku k tomuto povolaniu, plného obetí. Jeho činnosť mala úspech. Rád sa šírila nielen vo Francúzsku, ale i v iných krajinách. Félix zomrel 12. januára 1212.

„Nikto nemôže slúžiť dvom pánom.“

Bl. František Xaverský Can bol v Anname umučený 20. novembra 1837. Postavou bol František trpaslík, avšak vo viere bol pravý veľikán. Bol sluhom u misijného biskupa a katechistom v obci Ke-Vihn. Jeho biskup o ňom píše: „František bol vždy pri mne od tej doby, čo som prebýval v Tokingu. Býval so mnou vo vlhkých, temných skrýšach, sprevádzal ma v noci cez rieky a bahno ryžových polí a močiarov, zdieľal so mnou všetko nebezpečenstvo, ošetroval ma v chorobách, pomáhal mi vo všetkých povinnostiach môjho úradu. Bol plný horlivosti hlásať pohanom evanjelium, povzbudzovať prenasledovaných kresťanov, pohnúť zatvrdnutých hriešnikov a priviesť ich späť k Božiemu Srdcu.“

Na jednej takejto nebezpečnej ceste padol do rúk buričom. Práve niesol biskupov list ohrozenej kresťanskej obci. Aby ho mali pohania z čoho obžalovať, strčili mu pri zatýkaní potajomky do kapsy krížiky a iné zbožné predmety. Sudca by bol rád počul priznanie, že tieto veci patria jemu. Ale Can neklamal: „I keby ste ma bičovali k smrti, nemôžem inak vypovedať.“ „Nuž,“ povedal mandarín ľstivo, „ak tieto veci nepatria tebe, šliap po nich nohami!“ S rovnakou rozhodnosťou však Kristov vyznávač odmietol túto žiadosť. Bol ukrutne bičovaný. Viac než štyridsať bambusových palíc na ňom kati rozbili. Potom ho hodili do žalára. Dlhý čas tam zostal v nesmiernych telesných i duševných bolestiach. Avšak jeho vernosť ku Kristovi bola nezlomná.

„Už je tomu viac než rok,“ povedal jeden zo sudcov, „a ešte som s ním nie ďalej než prvý deň.“ A jeden zo žalárnikov povedal: „Nie je väčší než päsť, ale v jeho srdci je nezlomná sila. Po svojej smrti bude iste nejakým nebeským duchom a ochrancom svojej osady.“

Konečne sa priblížil dvadsiaty november, deň oslobodenia zo žalára. Mandarín urobil posledný pokus ako zlomiť zmužilosť kresťanskeho vyznávača. Preto dal položiť na zem jednoduchý kríž. „Hľa, tu sú dva kúsky dreva,“ povedal, „znamenajú číslicu desať. Prestúp cez ne a budeš slobodný.“ „Nie,“ odpovedal Can, „len v tvojich ústach znamenajú číslicu desať; v mojom srdci znamenajú kríž.“ – Potom ho mandarín vyzval,

aby zavrel oči a tak prešiel kríž, ako by ho nevidel. Avšak i to Can odmietol: „Veďte ma na smrť,“ prosil, „niečo takéto nikdy neurobím!“

Sudca sa sám priznal: „To nie je obyčajný človek. Ten neslúži dvom pánom. Jeho vernosť je nezlomná.“ Potom dal Františka vyvieť na popravisko. Tam bol zahrdúsený a sťatý mečom.

21. novembra **Obetovanie bl. Panny Márie**

Jakub bol dôstojníkom na perzskom kráľovskom dvore. Aby si získal kráľovu priazeň, zriekol sa Kristovej viery a bol za to povýšený do stavu mágov, k perzským kňazom a mudrcom, ktorí sa zaoberali modloslužbou, kúzelníctvom a hvezdárstvom.

Po kráľovi Isgerdovi nastúpil jeho syn Varannes. I ten bol Jakobovi naklonený. Raz bol Jakub s kráľom na vojenskej výprave a až vtedy sa jeho manželka a jeho matka dozvedeli, že sa Jakub zriekol Krista. Napísali mu: „Nešťastník! Došla k nám správa, že si opustil vieru v Boha kvôli kráľovi. Kto je ten kráľ, ktorého si poslúchol viac než Boha? Ajhľa, on umrel a už ti nemôže preukazovať milosti, nemôže ťa zbaviť večných múk, ktorým si prepadol. Ak zotrvaš vo svojom hriechu, zastihne i teba Boží súd, ktorý postihol tvojho priateľa kráľa. I zriekneme sa ťa, pretože s odpadlíkom nechceme mať spoločenstvo.“ List Jakuba mocne dojal a otvoril mu oči. Keď sa ho odrieka matka a manželka, ako s ním potom naloží na súde večný Boh, od ktorého odpadol a ktorého zradil? Horko ľutoval svoje previnenie, stal sa opäť horlivým kresťanom a robil pokánie.

Kráľovi neušla táto zmena v Jakobovom živote. Pohrozil mu: ak neodstúpi od Krista, bude ukrutne mučený ako kresťania za jeho predchodcu. Jakub na to povedal: „Ver, že sa neprestávam modliť, aby som zomrel tak, ako zomreli oni, lebo taká smrť sa podobá krátku spánku, z ktorého zakrátko precitneme.“ Kráľ namietal: „Nedaj sa klamať domnienkou kresťanov, ako by smrť bola len snom; veď i králi sa jej boja.“ Na to Jakub odpovedal: „Samozrejme, všetci sa ľakajú smrti, ktorí nepoznajú Boha, lebo naše Písmo Sväté hovorí: Keď umrie bezbožný, nebude mať už žiadnu nádej, a nádej bezbožníka zahynie.“

Kráľ rozkázal, aby bol Jakub natiahnutý na škripec a aby mu postupne odrezali prsty, nohy, ruky a napokon, aby mu sťali hlavu. Keď Jakub ležal na škripci, i sudca nad ním plakal a po odrezaní prvého prsta mu povedal: „Už si dosť urobil pre svoju vieru, poslúchni kráľa a zachráň sa! Veď neskôr môžeš zasa prestúpiť k viere. Máš dosť majetku, aby si si almužnami opäť vyprosil odpustenie u svojho Boha!“ Jakub však zostal pevný.

Umierajúc povedal: „Som ako réva, ktorá sa na zimu orezáva a je ako mŕtva, ale na jar opäť pučí a kvitne.“ Potom bol sťatý.

Rok smrti 411. Jeho sviatok je 20., 25. alebo 27. novembra.

22. novembra **Sv. Cecília, panna a mučienica**

Cecília, zo slávneho rodu, sa zasvätila Ježišovi Kristovi. Proti jej vôli ju rodičia zasnúbili s urodzeným mládencom Valeriánom. Po svadbe povedala Cecília svojmu ženíchovi: „Milý Valerián! Zasvätila som sa Ježišovi Kristovi, a vedz, že mi Boh dal za strážcu anjela, ktorý ma stráži.“ I povedal Valerián: „Ak mám tvojim slovám uveriť, ukáž mi toho anjela.“ Cecília odpovedala: „Ducha môžu uvidieť len oči očistené a posvätené na svätom krste; ak si praješ vidieť anjela musíš opustiť modloslužbu, uveriť v Krista a dať sa pokrstiť.“ Valerián sa pýtal: „Kto je ten, ktorý by ma mohol očistiť, aby som videl anjela? Kto by ma naučil poznať kresťanské učenie?“ Cecília: „Choď na Appiovu cestu, nájdeš tam chudobných žobrajúcich o almužnu. Povedz im: Poslala ma Cecília, aby ste mi ukázali sv. Otca Urbana. A keď ti ho ukážu, povedz mu všetko, čo som ti hovorila.“ Valerián poslúchol, bol Urbanom poučený a pokrstený. Keď sa vrátil domov, videl Cecíliu, ako kľáčala a modlila sa. Vedľa nej zbadal žiariaci zjav anjela. Anjel mal v ruke dva vence z ruží a ľalií, jeden podal Cecílii, druhý Valeriánovi a povedal: „Tieto vence prinášam z nebeského raja; ich kvety nestratia krásu a vôňu, ak ich zachováte s čistým srdcom.“

Vtom vkročil do izbičky Valeriánov brat Ctibor. Zvolal: „Žasnem, že v tejto ročnej dobe je tu cítiť vôňu ruží a ľalií!“ Valerián povedal: „Keby si uveril v Krista, uvidel by si vence z ruží a ľalií. Až dosiaľ si veril v bohov, ale tí sú klamní.“ Ctibor sa dal počuť a stal sa kresťanom.

Obaja bratia boli chytení a odsúdení na smrť. Na popravisko ich viedol vojenský veliteľ Maxim. Divil sa, prečo bratia plesajú idúc na smrť, a pýtal sa ich, či ich po smrti skutočne čaká nový život. Ctibor odpovedal: „O tom nepochybuj! Ver, že ľudská duša je nesmrteľná a že po smrti nastane nový život!“ Maxim si zaumienil, že sa dá tiež pokrstiť. Valerián a Ctibor boli popravení mečom, a keď prišlo najavo, že Maxim tiež vyznáva Krista, bol utľčený kyjakom.

Cecília medzitým rozdala všetok svoj majetok chudobným. Prefekt ju predvolal a žiadal, aby vydala majetok a obetovala bohom. Odpovedala: „Márne odo mňa žiadaš poklady; rozdala som ich chudobným.“ Vladár rozkázal, aby bola v kúpeľoch udusená teplom a horúcou parou. Keď Cecília zostala nažive, rozkázal, aby bola sťatá. Kat jej zasadil mečom tri rany a nechal ju polomŕtvu ležať. Ešte tri dni žila mučenica, napomínala kresťanov ku statočnosti vo viere a keď už nemohla hovoriť, aspoň svojimi prstami dávala najavo, že verí v jedného Boha v troch osobách.

23. novembra

Sv. Klement I., pápež a mučeník Pamiatka sv. Felicity, mučenice

Klement I. bol štvrtý rímsky biskup (89-97). Origenes ho stotožňuje s Klementom, o ktorom počujeme z epištoly sv. Pavla Filipanom (4,3): „Ony sa so mnou borili za evanjelium spolu s Klementom a s ostatnými mojimi spolupracovníkmi, ktorých mená sú v knihe života.“

Za jeho biskupovania vznikli nepokoje korintskej cirkvi. Nespokojenci zosadili niektorých členov tamojšieho kňazského zboru, riadne ustanovené. Sťažnosť zosadených duchovných bola prvou sťažnosťou, ktorá bola poslaná do Ríma, hoci vtedy žil ešte apoštol sv. Ján. Klement napísal list Korint'anom, z ktorého sa dá poznať, že si bol pisateľ plne vedomý svojej veľkej autority v Cirkvi ako jej predstavený. Pozoruhodné sú tieto slová sv. Klementa: „V čomkoľvek sme sa prehrešili, prosme o odpustenie! Veď je lepšie človeku vyznať svoje hriechy, než zatvrdiť svoje srdce.“ Klement vyzýva kresťanskú obec k modlitbe za rušiteľov pokoja a pripája dlhšiu modlitbu, snád' ako vzor. Modlitba je bezpochyby vzatá zo slávnej rímskej bohoslužby, je považovaná za časť menšieho spevu, prefáciu, ako ju sv. Klement spieval.

List sv. Klementa pôsobil v Korinte dobre. Bol pridaný ku knihám Svätého Písma a predčítavaný pri nedeľných zhromaždeniach. List vydáva jasné svedectvo o autorite rímskeho biskupa a o trvaní biskupského zriadenia v najstarších dobách.

Klement I. bol pápežom v starej Cirkvi veľmi oslavovaným a mnohými legendami spomínaným. Podľa legendy bol cisárom Trajanom poslaný do vyhnanstva do Chersonesu. Tam našiel 2000 kresťanov odsúdených na lámanie mramoru a zázračne im pomohol z veľkej núdze o vodu. Pre tento zázrak vraj prijalo sv. krst mnoho pohanov; tým bol však popudený cisár Traján, takže rozkázal uviazať sv. Klementovi na krk kotvu a hodiť ho do mora. Kresťania Klementovo telo vylovili a pochovali. Sv. Cyril našiel po vrúcnych modlitbách a dlhých prípravách tieto sv. ostatky, vzal ich so sebou, doniesol ich i na Moravu a potom do Ríma, kde boli uložené v chráme sv. Klementa do hlavného oltára, vedľa kostí sv. Ignáca antiochenského.

24. novembra

Sv. Ján z Kríža, vyznávač a cirkevný učiteľ Pamiatka sv. Chrysogona, mučeníka

Ján z Kríža sa narodil v roku 1542 vo Fontibere pri Avile v Kastílii. Matka ho dala na remeslo. Ale nemal na to schopnosti. Napokon sa stal ošetrovateľom chorých. Pri tom sa vzdelával takže mohol byť vysvätený na kňaza.

V tej dobe bol založený v Medine v Španielsku karmelitánsky kláštor. Ján sa pridal ku karmelitánom. Vtedy karmelitánky reformovala sv. Terézia a zavádzala u nich prísnu kázeň podľa pôvodných pravidiel. Dostala povolenie, aby zriadila tiež dva mužské kláštory s prísnou káznou. Ako náhle prišla do Mediny, spoznala, že Ján by sa mohol stať nástrojom k uskutočneniu tohto zámeru. Ján súhlasil, avšak proti reformám povstala búrka. Ján bol prehlásený za pokrytca, novotára, rušiteľa mieru a za odpadlíka od rehole. Bol uväznený v temnej a tesnej komôrke. Tam počas deviatich mesiacoch chradol o chlebe a o vode; každý piatok bol bitý, takže ešte po rokoch mal na tele stopy po ranách. Raz prišiel predstavený kláštora do Jánovej komôrky. Ján práve ležal na zemi na tvári. Zo slabosti nevstal. Predstavený sa na neho oboril, prečo nevstáva

a nevzdáva mu poctu. Ján prosil o odpustenie. Predstavený sa pýtal ďalej: „Načo si práve myslieť?“ „Myslel som: keď by som mohol na zajtrajší sviatok slúžiť svätú omšu!“ „Už nikdy nebudeš slúžiť svätú omšu!“ K telesným strastiam sa pridružili duševné strasti: nechuť k modlitbe, malomyselnosť, vyprahnutosť.

Napokon sa mu v noci podarilo uvoľniť na dverách zámok; rozstrihal prikrývky na pásy, zošil ich ihlou, ktorú mu dali na zašívanie habitu, a spustil sa dole z okna.

Keď sa mu podarilo zaviesť reformu, vyvstali mu odporcovia z vlastných žiakov. Ján bol zbavený všetkých hodností a poslaný do Ameriky. Avšak cestou ochorel a mohol si vybrať jeden z dvoch kláštorov, aby sa v ňom mohol liečiť. Prevor jedného kláštora bol Jánovi naklonený, Ján si však zvolil ubedský kláštor, kde bol predstaveným jeho rozhodný protivník. Tak urobil, aby mohol zvyšok svojho života stráviť v ustavičnom utrpení a cvičiť sa do smrti v nesení Kristovho kríža. I dosiahol, čo si prial. Predstavený nariekal, koľko výdavkov mu vraj spôsobuje Jánova choroba; zakázal, aby bez jeho dovoľenia nikto Jána nenavštevoval; odmietal dary, ktoré boli prinesené pre Jána, a odkázal darcom, že sa také veci nehodia pre prísneho mnícha a horliteľa, ako je brat Ján z Kríža. Ján mlčal ku všetkému, majúc ustavične v rukách kríž a hľadiac naň a bozkávajúc ho, spomínal na trpiaceho Spasiteľa, a radoval sa, že mu je podobný.

Táto hrdinská trpezlivosť sa neskôr dotkla i srdc protivníkov a vzbudila v nich súcit a ľútosť. Ján trpel skoro tri mesiace, napokon sa k nemu priblížila posledná hodina. Ján prosil predstaveného o odpustenie, že mu spôsoboval výdavky a mrzutosti. Pobožkajúc kríž povzdychol: „Pane, do Tvojich rúk odovzdávam svojho ducha.“ Potom usnul v Pánovi dňa 14. decembra 1591. Sv. Otec Pius XI. ho prehlásil za cirkevného učiteľa.

Chrysogonus je veľmi známy mučeník zo začiatku 4. storočia. Na východe ja nazývaný megalomartyr (veľký mučeník). Rímska liturgia ho vzýva v omšovom kanóne. Pochádzal asi z Akvilei. Podľa mučeníckych akt bol 2 roky väznený. Popravený bol v Grade pri Akvilei 24. novembra 304. Už vo 4. storočí stál v Ríme chrám, ktorý mu bol zasvätený.

25. novembra Katarína, panna a mučenica

Sv. Katarína (lat. Catharina; Gréci ju nazývajú: asi katharina, t. j. stále čistá) bola, ako vo svojich dejinách krátko uvádza Euzébius (540), panna bohatá a krásna z Alexandrie a kresťanka. Maximián ju vraj požiadal o ruku. Katarína však odmietla jeho návrhy. Maximián jej potom odňal majetky a poslal ju do vyhnanstva.

Správa o jej mučeníctve je neskoršieho pôvodu. I čo do obsahu i čo do početných okolností je opradená toľkými nezaručenými zbožnými povestami, že sa dá v nej len ťažko vypátrať dejinné jadro. Svätica sa preslávila svojím mučeníctvom v egyptskej Alexandrii ako svätá Cecília v Ríme. Zdá sa, že vynikala neobyčajnými darmi ducha, znalosťou pohanskej filozofie i kresťanskej náuky. Tak ako mučeníckym hrdinstvom, tak i svojou učenosťou vzbudila pri svojej smrti mimoriadny obdiv. Popravená bola podľa povesti v Alexandrii za cisára Maximina (311-313). Jej telo sa uctieva v prastarom kláštore na hore Sinaj.

Zvláštnym ctiteľom svätej Kataríny bol Karol IV. (V roku 1332 na sviatok svätej Kataríny zvíťazil nad vlašskými spiklencami pod hradom San Felice pri Modene). Na Karlštejnskom hrade vybudoval svätej Kataríne kaplnku, ktorej nádhra budí obdiv dodnes. Na pražskom Novom Meste postavil tejto svätici chrám s kláštorom panien pustovníckeho rádu svätého Augustína. Arcibiskupa Arnošta z Pardubic vyzval, aby bol deň svätej Kataríny v Čechách zasväteným sviatkom. Najpamätnejšia staročeská Legenda o svätej Kataríne (obsahujúcej cez 3500 veršov) je výrečným svedectvom, ako úcta ku svätej Kataríne v Čechách v 14. storočí rozkvitala.

26. novembra Silvester, opát Pamiatka sv. Petra Alexandrijského

Silvester z rodu Gozzelini sa narodil v roku 1176 v Auxime (teraz Osimo) v ankonskej provincii. Po štúdiách v Bologni a Padove sa stal kanonikom. Podobne ako svätý František Borgiáš bol zasiahnutý náhle bleskom mimoriadnej Božej milosti. Jediný pohľad na znetvorenú priateľovu mŕtvolu ho priviedol na cestu najtuhšieho pokánia. „Ja som, čo tento bol; čo tento je, budem ja.“ Táto krátka úvaha z neho urobila strohého

kajúcnika. V pustinách (v Grotta fucile pri Osime), kde po svojom povolaní k vyššej dokonalosti trávil svoj život v krutom umŕtvovaní a modlitbách, sa okolo neho zhromaždila rada nadšených nasledovníkov. Z nich svätý pustovník vytvoril reformovanú benediktínsku kongregáciu (Silvestrinov). Prvý kláštor vybudoval na Monte Fane. Svojou rehoľou rozprúdil nového sviežeho ducha v rodine svätého Benedikta. Za všetky svoje veľké milosti ďakoval Panne Márii, ktorú neobyčajne ctil. Napriek tomu, že viedol život nadmieru odriekavý (žil v ustavičných pôstoch), dožil sa 90 rokov. Zomrel 26. novembra 1267. Pochovaný je v materskom kláštore na Monte Fane.

Sv. Peter bol alexandrijským patriarchom. Vysvätil Aria, neskoršieho bludára, na diakona. Hovorí sa, že sa Petrovi vo sne ukázal Kristus s trhlinou na odeve a povedal: „Túto trhlinu mi spôsobil Arius.

Počas Diokleciánovho prenasledovania Peter utiekol z mesta, aby sa naďalej zachoval pre svojich veriach. Napísal niekoľko spisov, napr. „O božstve“ „O pokání“. V roku 311 cisár Maximin dal znenazdania Petra chytiť a uvrhnúť do žalára. V žalári svojho pastiera navštívili verní kňazi Achillas a Alexander. Peter im predpovedal, že budú jeho nástupcami na arcibiskupskom stolci, jeden po druhom. Peter bol v roku 311 sťatý.

27. novembra

Barlám, pustovník, a Jozafat, indický kráľ.

Indickému kráľovi Abenerovi sa narodil syn Jozafat, o ktorom brahmíni (indickí kňazi) veštili, že bude vládnuť väčším kráľovstvám ako jeho otec. Kráľ určil svojmu synovi rozkošný palác s ohromnou záhradou a dal ho starostlivo opatrovať, aby nespoznal kresťanskú vieru a aby nezbadal ľudskú biedu.

Raz si Jozafat s komorníctvom vyšiel z paláca; hoci služobníci pred ním úzkostlivo ukrývali ľudskú biedu, predsa ju Jozafat postrehol. Tu videl malomocného človeka, tam človeka slepého, inde umierajúceho starca. Zarmútil sa nad tým a rozmýšľal, čo sa stane s človekom po smrti. „Čo nie je žiadnej pomoci proti smrti?“ pýtal sa služobníkov. „Nie je,“ znela odpoveď; „ľudia sa dožijú osemdesiat alebo sto rokov, ale potom musia umrieť, nevedia však, kedy a ako umrú.“ Kráľovič nato: „Potom je život ľudský niečo horkého, kto teda môže zostať pokojný?“

V tom čase prebýval na púšti v Senaare (v Nubii) pustovník Barlám. Ten dostal zhora pokyn, aby sa vydal na cestu do Indie a osvietil svetlom viery mladého kráľoviča Jozafata. I prestrojil sa za kupca, putoval na východ, vyhľadal palác kráľovského syna Jozafata a povedal jeho vychovávateľovi: „Z ďalekej zeme prinášam drahý kameň, ktorý otvára zrak duchovne slepým, bystrí sluch, lieči chorobu duše a vyháňa zlých duchov. Avšak ten kameň môžu vidieť len čisté duše.“ Vychovávateľ mu povedal: „Moje oko je už zakalené a moja duša poškvrnená; ale kráľovič má srdce nevinné, jemu ukáž svoj poklad!“ I bol cudzinec privedený k Jozafatovi a začal k nemu hovoriť v podobenstve, z ktorého kráľovič pochopil, že prišiel uzdraviť jeho dušu, zmietať nepokojom a túžbou po pravde. Tu začal Barlám vykladať Jozafatovi kresťanské pravdy hovoriac: „Kráľ kráľov prepožičiava ľuďom nesmrteľnosť. Jeho trón prevyšuje všetky tróny. On ma poslal k tebe, aby som ťa poučil.“ Kráľovič radostne prijal Kristovo učenie a dal sa pokrstiť. Barlám sa vrátil na svoju púšť. Keď sa kráľ Abener dozvedel, že syn Jozafat prijal Kristovu vieru, rozhneval sa a rozkázal učencom svojej ríše, aby Jozafatovi kresťanskú vieru vyhovorili. Márne. Poradili kráľovi, aby syna odvrátil od kresťanskej viery tým, že ho naučí zmyselnosti a zmäkčivosti. Kráľ poslúchol a na ich radu poslal niekoľko mladých driených otrokyní, aby Jozafata zviedli. Jedna z otrokyní bola rodená princezná a Jozafat musel utiecť do inej komnaty, aby odolal jej zvodom. Jozafat potom ochorel z hnusu, ktorý mu spôsobila myšlienka na hriech. Kráľ navštívil syna a pýtal sa ho: „Syn môj, čo ti je?“ „Ty, otče, si vinný za moju chorobu,“ odpovedal syn; „chceš ma skaziť na duši i na tele. Keby mi Boh nepomohol, bol by som sa stal hriešnikom. Ak ma chceš zachovať, zbav ma zlého služobníctva!“

Kráľ spoznal, že sa mu nepodarí odvrátiť syna od Kristovej viery a napokon sám prijal kresťanskú vieru. Po jeho smrti vládol Jozafat niekoľko rokov. Neskôr zložil svoj úrad a odišiel do cudziny vyhľadať Barláma. Našiel ho a žili spolu na púšti slúžiac Bohu.

(Legendu o sv. Jozafatovi a Barlámovi napísal sv. Ján Damascénsky. Učený Huntius ju nazval románom, niet však pochybností, že hlavné osoby legendy žili, lebo o nich svedčí Rímske Martyrológium. Len podrobnosti nie sú celkom zaručené.)

28. novembra

Sv. Oda, dcéra škótskeho kráľa, panna, zomrela v 8. storočí. Už v mladosti oslepla. Iste by bola rada obetovala všetko, aby sa jej vrátil zrak. Ale ako cestujúci, keď je prekvapený nocou, pozdvihuje svoje oči k hviezdnejmu nebu, tak tiež Oda v temnosti slepoty pozdvihla svoju dušu k nebu, hľadala u Boha útechu a radosť a viedla zbožný život.

Pri hrobe sv. Lamberta v Lutyche sa stali mnohé zázraky. Tiež škótsky kráľ dostal nádej, že by sa tam mohla jeho dcéra uzdraviť. Poslal Odu do Lutychu. Oda padla pri svätcovom hrobe na kolena a vrúčne sa modlila, aby jej svätec vyprosil uzdravenie, ak to bude k spásu jej duše. A hľa, kým sa modlila, vrátil sa jej zrak. Dokážeme si predstaviť radosť, ktorú pocítila nad touto milosťou. Ale toto uzdravenie bolo pre ňu veľkou skúškou.

Počas svojej choroby sa zasvätila Bohu a teraz ju otec nútil, aby vstúpila do manželského stavu. Avšak jej duša sa v dobe slepoty tak upevnila v Bohu, že nedbala ani na otcovo lichotenie, ani na hrozby a zostala verná Ježišovi Kristovi.

Aby nebolo vo svojom náboženskom živote stále obťažovaná, opustila domov a žila v osamelej krajine ako pustovníčka, až ju Boh povolal do pravej vlasti.

„Nič nečisté nevojde do neba.“

Salvator bol kapucín v meste Palermo. Bol taký horlivý v skutkoch sebazapierania, že ho v tom jeho predstavení museli obmedzovať. V modlitbe bol veľmi sústredený, niekedy sa vznášal nad zemou. Jeho kázania mali veľký úspech; celé mestá sa obracali a dávali sa na pokánie. Ľudia boli tak presvedčení o jeho svätosti, že mu odstrihovali časti jeho odevu, aby mali niečo na pamiatku.

Pritom sa Salvator pokladal za úbohého hriešnika. Keď mu jeden spolubrat na skúšku vytýkal pokrytectvo a iné hriechy, Salvator sa nehájil, ale ďakoval za upozornenie a vyvolil si toho spolubrata za spovedníka.

Dvadsaťdva rokov trpel takými bolesťami hlavy, že mu bolo, ako by ho niekto tíkol kladivom. Často musel celé dni sedieť v temnej izbičke, pretože svetlo bolesti hlavy rozmnožovalo. Jeho žalúdok nezniesol pokrm, takže mu hodina jedla bola ako mučenie. K tomu trpel dnou; jeho ruky boli tak skrútené, že ho musel iný brat kŕmiť ako malé dieťa. Nakoniec dostal vodnateľnosť, ležal a nemohol sa ani pohnúť. Pri tom však nikdy nebol smutný. **V najväčších bolestiach hovorieval: „Nech je zvelebené meno Pánovo!“** Keď umieral, dal si čítať o Pánovom umučení, a keď čítali slová: „Naklonil svoju hlavu a zomrel“, tiež i on svoju dušu odovzdal Spasiteľovi. Bolo to v roku 1711. Pri jeho hrobe sa stalo veľa zázrakov.

29. novembra

Vigília sv. Ondreja, apoštola

Sv. Saturnin, mučeník

Sv. Saturnin bol biskupom v Tolose. Akty o ňom hovoria:

Saturnin bol v roku 245 vyslaný pápežom Fabiánom do Gallie hlásať Kristovo evanjelium. Usadil sa v meste Tolosa a zakrátko tam vznikla kvitnúca kresťanská obec. Modloslužobní kňazi prehlásili, že bohovia nevydávajú žiadne veštby, pretože vraj neznesú prítomnosť a činnosť biskupa Saturnina. A tak poštvali proti nemu ľud.

Raz sa opäť konala slávnosť a bol vedený obetný býk do chrámu. V tej chvíli sa Saturnin uberal s tromi sprievodcami na Božie služby do kresťanskej svätyně. Istý pohan uvidiac biskupa Saturnina, začal volať: „Hľa, tu ide Saturnin, nepriateľ našich bohov, ktorý zaviniť, že bohovia nevydávajú veštby. Hľa, tu ide hlavný šíriteľ kresťanskej viery! Choďte sa ho! Buď bude obetovať našim bohom alebo zomrie!“ I hnali sa podráždení pohania za Saturninom. Jeho sprievodcovia, kňaz a dvaja diakoni, utiekli. Biskup bol zajatý, vedený k súdu a vyzvaný, aby obetoval modlám. Odpovedal nebojácne: „Ja poznám jediného pravého Boha, ale vy slúžite mŕtvym bohom. Ako môžete žiadať, aby som sa ja bál vašich bohov, keď sa vaši bohovia boja mňa a nedávajú, ako sami hovoríte, veštby preto, že im prekážam?“ Jasná Saturninova odpoveď zahanbila modloslužobníkov a tým viac ich popudila proti statočnému vyznávačovi. Vrhli sa na neho, zviazali mu povrazom nohy a priviazali ho k býkovi; potom hnali býka s mučeníkom po uliciach. Býk šmýkal zmučené

telo, až sa povraz pretrhol. Kresťanskí muži vidiac tú ohavnosť, rozprchli sa, ale dve kresťanské ženy nedbajúce na zúrivosť pohanov, odniesli mučeníkovo telo a pochovali ho.

30. novembra
Sv. Ondrej, apoštol
„Bud' pozdravený, ó kríž.“

Ondrej pochádzal z mestečka Betsaidy pri Genezaretskom jazere. Bol synom Jána a brat Šimona Petra. Ako otec a brat, i on bol rybárom. Keď Ján Krstiteľ začal zvestovať blížiace sa Božie kráľovstvo, pridružil sa k nemu.

Keď sa Ježiš po pôste na púšti vrátil k Jordánu, nazval Ho Ján Krstiteľ pred svojimi učeníkmi Božím Baránkom, ktorý sníma hriechy sveta. Na druhý deň opäť stál Ján na púšti a dvaja z jeho učeníkov boli pri ňom. A keď sa k nim približoval Ježiš, Ján zasa povedal: „Hľa, Baránok Boží!“ I pridružili sa títo dvaja učeníci, Ondrej a Ján, k Ježišovi. Ondrej sa však neuspokojil s tým, že sám našiel Ježiša. Na druhý deň hľadal svojho brata Šimona a povedal mu: „Našli sme Mesiáša!“ a priviedol ho k Ježišovi.

Po zoslaní Ducha Svätého sa Ondrej vydal na apoštolské cesty do ďalekých krajín. Pôsobil najmä v Skytii (severne od Čierneho mora, dnešné južné Rusko). Zo Skytie precestoval Malú Áziu a Grécko. V hlavnom achájskom meste, v Patrase, bol Ondrej cisárskym vladárom Egeom odsúdený na smrť ukrižovaním. Keď bol vedený na popravisko a uvidel kríž prichystaný pre seba, zvolal plný radosti: „Bud' pozdravený, ó kríž, ktorý si bol posvätený Kristovým telom a ozdobený jeho údmami ako perlami! Než môj Pán vystúpil na teba, bol si postrachom na zemi, teraz nás však naplňuješ nebeskou túžbou. Veriaci dnes vedia, aké milosti v sebe uchovávaš a aké dary udeľuješ. Slobodne a radostne sa ponáhľam k tebe, aby si prijal i mňa, učeníka toho, ktorý na tebe pnel. Bol som vždy tvojím milovníkom; vždy som ťa túžil objať. Ó svätý kríž, dlho očakávaný, vručne milovaný, vyslobod' ma z tohto sveta a vráť ma môjmu Majstrovi, aby ma skrze teba prijal Ten, ktorý ma skrze teba vykúpil.“

Aby apoštol dlhšie trpel, nebol na kríž pribitý klincami, ale priviazaný povrazmi. I zostal živý až do tretieho dňa na kríži neprestávajúc ďakovať Ježišovi Kristovi, že bol hodným pripodobniť sa Mu smrťou. Z kríža apoštol hlásal evanjelium zástupom zhromaždeného ľudu a dňa 30. novembra v roku 70 vypustil svoju dušu.